

כל בו לפורים

כולל

הישיבה והספרייה
www.hebrewbooks.org
צ"ח ה"ח תשס"ט

שאלות ותשובות שכורים

ודברים אחרים חדשים נפלאים
משמחים לבב בפז מסולאים

הלא הם

מערבית לפורים . אתה הראתה . הקפות . קידוש .
יוצרות . הרשענות . זמירות . תפילת געילה לרג
הפורים . ושיר המעלות לילדת בפורים .

גם אקדמות לפורים

עם סיום סמלית

לעונג ושעשוע יום הפורים לקני ת"ח
ובני הנעורים

Pollak's Book Store

(FORMERLY AT 136 RIVINGTON STREET)

NOW LOCATED

AT

54 CANAL STREET

(BETWEEN ORCHARD & ALLEN STS.)

NEW YORK, N. Y. 10002

TELEPHONE 925-4208

לדף הארץ ומלואה מספרי

א ב י

P. SHALOM PUBLICATIONS, INC.

5409 - 18TH AVENUE. BROOKLYN, N. Y. 11204

Printed in U. S. A. by
SAPHROGRAPH CO.
194 Elizabeth Street
New York 12, N. Y.

שאלות ותשובות הלכות שכורים

א שאלה. פורים שנתקדשו שמם בעבים אין מותר לבר ישראל לצאת לחוץ ולהסתכל מתוך החלון :

תשובה. לכאורה נראה להתיר להסתכל בעבים בפורים דלית בהו משום בל יראה. דבבה"ג שפיר אמרין שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה. אבל אחרי העיון מצאתי דסברא מוטעת היא דעיקר המעש של אבל אתה רואה של בר הוא לפי שהדבר שהוא של אחרים או שר הקדש אינו שלנו ואין אנו אחראין בו. גם אין בדינו לסתור. והמעש הזה אינו שייך אצל עבים דהא של כל ישראל ניגרו. כמאמרם ז"ל לא נברא העולם אלא בשביל ישראל ומשום הכי אין התוסק למעלה מעשרה. דמעשרה ופעלה קנין של כל יחיד ויחיד בפ"ע הוא. דדרשו על ונתתי גשמיכם בעתם שלא בפורים ולא בפורים שושן. גם יש בירינו למחות שאין לך כל דור הדור שאין בו צדיקים כרב שתייא ומצינו בירושלמי דמס' שכורים פסג אתה אירע בערב פורים שנתקדשו השמים בעבים מיד נתעפף ר' שתייא כישמעל ושם מסה על פניו ואמר גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי ולא לכבוד בית אבא שתייתי אך בשביל צמאן גרוני שתייתי כיד נתפורו העבים ונקתה לו חמה כל הלילה וכל היום. אם כן יצויר קאי ביה שלך אי אתה רואה. לכן וכינוי לדין דאסור להסתכל בעבים בפורים דמים גמורים הם ולא רמיא לחמץ נקשה אבל לדאותם מעד החלון כשהוא סגור מותר. מדי דהוה אצווא בעששית דמותר לקרות ק"ש כנגדה. וזה ברור :

ואחרי אשר וביתי לאסוקי שמעתיא אליבא דהלכתא אומר לכת'ה שלוא ידעתי צדקתו ועצם קדושתו. לא השבתי לו מאומה והייתי חוששו שלקפתני בהלכות דהא בא. באשר שאר אורי דבר שאי אפשר להיות. דמי חשיר קוב"ה רעביד מדי ראיתי ביה ישראל לדי תקלה. ומלבר אשר תל' באתי בימים ומעודי לא ראיתי יום הפורים הקדש שאין דחמה בו בסקרתה מבלי שום רושם ענן כי שמעתי גם מרבתי שקבלה בידם מרבני שכוראי שמששת ימי הבריאה ואילך לא ראתה עוד עין כל בריה שום עב וענן ביד בארר ובשושן בפי' בארר :

ב שאלה. אדם כשר וירא שמים מושל על ערש דיו בחילי המים ר"ל שקורן וואסר זוכם. ומרוב זריזותו מבקש מבני ביתו לעשות ערב פורים מרצה לפניו כרי שלא יראוהו בפורים. ובני ביתו אינם רוצים לשמע לו גם מרה ודראה אשר בעירו מותר בידם ואומר שמנה שעות הוא אך אינו נותן מעט לדבריו. ומסתם שהזמן קצר וימי המורים ממשמשים ובאים. ילמדנו רבינו מה לעשות ודרך עם פי :

תשובה. בדבר אשר שאל ר"ם ממני יש פנים לכאן ולכאן. ואך אירא לנשי להורות בדבר תמור כזה אשר שני דברים גדולים מקיפים אותו כעכנא. מצד האחר נותן לאימור מים הדמור מאד. ומצד השני איכא למיחש משום פסוח נפש. אך מרוב חובתי אליו לא אבנע מהדשיכו כפי בינתי הקלושה :

מתוך חורף שאלתו הקצרה הבינותי שהתורה צריך בכל פסע לבני ביתו לשמש ולעשות

שאלות ותשובות

ולעשות לו כל צרכיו. ובשקל זה הם כסברים לעשות מחיצה מברלת בינו ובינם. להגותו מעל'ע ביחידות בלי עזרתם. ובפרט כי בלי ספק הדיוטים הם ולא דיני נפירי. ולכן אלהם כפרהם. אך על הרב הטורה המיהני שנעלמה כמנו הלכה אין אומרים חסא כרי שיזנה חניך. וכי בשביל שצריך חחולה אליהם יכשלו ח'ז באיסור מים. זה ליה לזרעיה דאברהם. ואלו ג'תן מעם לדבריו התרשתי. אבל כיון שאמר כלתא בלא מעמא. נראה ולא נחת לעומקא ודינא ותעורו כם היא רק משום זלזול שכולול במצות שתיה. לכן ראוי להעבירו ולנדותו כדון זקן כמרא. אך בנפך הדבר נראה לכאורה להחיר דאי לאו הכי לא שבקת חיי לכל בריה. והיה מוכרח כל אדם להסמך א'ע בפורים כדי שלא יראה אותו שום איש מאנשי ביתו משום ביה וגיעה ראיתניהו ביה. ואין נזרין נורה על הצבור אלא א"כ רוב הצבור יכולין לעבוד בו. והו' כיפי תלים מאי איכא למימר. דבתר שטא אורנין ולא בתר מעמא. והיה אסור לכולי עלימא להפיל מים בפורים נהי דבאפני נפשיה יכול לסגור את עיניו שלא יראה. לאחדים מאי איכא למעבד. דמי תגנים הפקר הם ואית בהו מיום סלך אי אתה רואה. אלא ויראי דבכה' ליכא למחש. עוד יש סברא להחיר דכל עיקר מעם בל יראה הוא כשום נחל האיסור וראיכא למחש שאם יראנו יכא ליהנות כמנו. אבל הכא אין מקום לחששא זו דבלאו הכי אבר מן החי הוא. ואפילו בכל השנה נמי ברילי אינטי כמנו. ואין שם איש מישראל נחשד לעבור על צני איסורים גדולים כאלו בבת אחת. אך אחרי שובי נחמתי על סברא זאת. דאי בעי מסקיד כימי' ושוב כותרים דשנות. ואיכא בהו שפיר איסורא דכל יראה. שוב סצאתי מעם אחר להחיר. ולענין נבילת דים פסקינן דמים שאין הכלב יכול לשתות מים פסולים כחנות מים. והכא נמי אין הכלב יכול לשתות מהם. דבתוך החולה ניגדו. ואם כן אין שום כ'עליהם. אך אחרי כל הסקלא ופירא ראתי דמ'ם האיסור במסכות עוכד. דסוף סוף כידי כלי של מים לא יצא. דכיון שהמים בעין בחיבו שפיר ככלי של מים חשבנינן ליה. ומשנה מפורשת היא כלי שיש בו מים או שנשהמס בו מים אסור במגע ובכשא ובראייה בפורים. ואף דיש לסתור כמעט דדי נחשא את עצמו ודאו כלי איקרי. יש להחמיר בנידון דידן דאיסור חסור הוא. וצריך לעשות כחיצה כביב החולה. ואין לחוש שם תארה לו תקלה כשהיה מעל'ע בלא עור וכעד. דשומר מצוה לא ידע דבר רע. ובפרט כשכבבש בעצמו ומסתמא ידע בנפשי שיש כח בו להיות יחידי :

ג שאלה. איש הם בעידו הרבה לשהות בפורים שעבר ונשתכר מאד ובכל זאת ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ואחר כך הפורים בא והתורה לפני ובטי' נפשו ככה מאד ובקש ממני ליהן לו הטיבה על חטאיו. גם התנפל להגילי ליהן לו עצה הגונה מה יעשה בשנה הבאה אם יארע לו שוב המכשול הזה. ובתחת שאין אני בקי בדברים כאלה העוכרים ברומי של עולם. הגני מציע הדבר לפני ויוסבתי' למען מרני בחכמהו פטרא להחיות :

תשובה. הכי הנינן חייב אינטי להסומי בפוראי עד דרא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. וכיון שלא ניהנה הורה דכלאכי השרת. אין להסתפק שח'ל בעשותם הדבר חובה על כל איש מישראל. בלי שום תנאי. ידעו בודאי שיש ביד כל איש לסלא החובה הזאת כי סוד ה' ליריאו. והדבר ברור כידי שהמקרה ידע הזה אשר קרה אך משום פשיעות הוא. והפושע הזה ראוי לעונש חמור מאד. בא וראה

שאלות ותשובות

וחיה עד כמה התמידו חכמי שכורים בשתי' חד אמר עד כדי הקאה ואחרים עד כדי שינה (שכורים ו' א') ובין דאמי לפר עד הקאה ולכר עד שינה בודאי לא ידע עוד בן ארור לברוך. אך כיון שבא החוסא בעצמו והתערה. יש להקיל מעט בעגשו וכאסור עליו שלא ירחץ בכל השנה פניו ידיו ורגליו בין שרף. ולמנוע שלא יארע לו עוד מכשול כזה להבא. לא ישתה בערב פורים כ"י שעות ומעלה שום משקה עד הערב שמש כדי שישתה בפורים לתיאבון. ובוזה בודאי תחיה חרופה למכתו. היין יסחף ויחליף רקחו. תתערב ותתבלבל עצתו. ישתכר ככל עדתו. לא יבדיל בין ארור לברוך בהכמתו. וזנה לראות את לוח במערותו :

ד שאלה. אחד מבדלי בתי העיר יש לו חזקה שכבר לירד בפורים לפני התיבה לומר אתה הראה. ובשנה זו נעשה כגוס. ועתה גפרו שבעה טובי העיר להעבירו מחזקתו לפי שאופנתו במים. והוא איסר שלא יצוה את החזקתו לאיש אחר. וכדי שלא ליטו לאנצווי שאלו את פי ולא הוה בירי. לכן אפנה אל כח"ה למען יורני פשר דבר :

תשובה. תמידני עליך אשר כל רו לא אניס לך וכל הלכות שכורים שגורים תמיד בספק. ששאלתני דבר פשוט בזה הלא זיל קרי בי רב הוא. תנן התם משה בכל הברכות אין מעבירין אותו משה בברכת המינים מעבירין אותו שמא מין הוא. ולכאורה קשה למה לא היישנין גם בשאר הברכות שבא אינו מודה בהם. כמי בתה' בתים שמא כיפר בתחית הסתים וכדומה. אך התשובה על זה היא. דכל ישראל בחזקת כשרות הם וגם מי שכתב באחד כן העקרים יאמר הברכה כמקונה דמה איכפת ליה. לאפוקי מי שמין הוא בודאי לא ירצה לומר הברכה שהיא קלה לעצמו. וזה ברור. ואם הענין כן בדבר שהוא ספק אצלנו ורק מאוסטנא מעבירין אותו. ק"ו בן בנו של ק"ו בעובדא שלפנינו של פרנסת האיש הזה במים הוא. ואיך יוכל לומר תפלה שהיא בזיון וקללה נמצאת למים. ואף אם יאמר אתה הראת ביחוד בפ"ע חוששני לו כחמאת. דבודאי לבו בל עמו. ואית ב"י משום דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ומכ"ש. להתייאות הרבים ידי חובתם הם ותחילה לא תהיה כזאת בישראל. ולא בלבד אתה. וראת כי אם גם תפלה אחת שיסרו רבני שכוראי לפורים אסור לו להתפלל לפני התיבה. משום הקריכתו נא לפתחך. והאי דאי בעל מום. היש קד מום גדול מזה שמתפרנס במים. הלא נודע לך מאמרים על ובשתים יכסה רגליו. שלא להזכיר מעשה עני. והאיש הזה רוצה להיות ש"ץ ולהזכיר ע"י עצמו מעשה מים. הנשמע כזאת רגע בעצמך. ושם מפורש הוא אין קפינור נעשה סנינור. ואלו ישמני ראשי עירך בקולי יאימו עליו בגדיו וחרם שלא יבא כלל לביהכ"נ בפורים :

אחרי כתבי זאת מצאתי בפירוש בירושלמי שכורים. הכובסין וכל מי שאומנתם במים אסורים לבא בפורים לבתי כנסיות ובתי מדרשים ואף לא לבתי משתאות ורקסאות. ואסכסכו אקרא נדרות ימחא כף יחד הרים ירגנו. בני אדם שמכים בידיהם על הגדרות. יתפללו (אין רנה אלא תפלה) על החרים ביחוד. ובקהל לא יבואו. הרי לך בחריא שאין לכובס הזה שום זכות עוד על חזקתו. והדין עם טובי העיר :

ה שאלה נחתום חדש בא לקהלתנו ורוצה לתרש מנגד חרש שלא היה בישראל עד עתה. והוא רעשות לחסניות של יורים שקורין המן מאשין מרובעים

שאלות ותשובות

משובשים ולא משולשים, ולכלל אותם בשושבטין. ורבים מרגשים עליו ואומרים דפורץ גדר הוא :

תשובה. מאד נבדלתי בקראי את דברי כ"ת כי כבר שמעתי מציאים לעוץ על אנשי קהלתו ואומרים שבטלו כנהנים רבים העומדים ברובו של עולם. כאכילה לפת שקורין כיערן בדולי שבתות. אכילה דייסא בשבת כרתי וראש כבש בראש השנה. עשיית קרעפליך בהושענא רבה. עשיית רגלים ויריית פיוזור בשבתות חורה יציקת דריידלך בחנוכה. הכאת המן בקלעפערלך תראגנס והתחפשות בבלבושים נכרים בפורים שהיית יין צמוקים בפסח. עשיית לחבניות של הבאה ומילול על החרים בשבועות. ועתה הם רוצים להוסיף חסא על פשע לשנות ככנהג אבותיהם. ולעשות המן מאשין משובשים בפורים. אוי לאזנים שכך שומעות. ואוי לו לדרור שכך עתה בימיו. הלא ידעו אם לא יבינו שמלכר אשר כל מנהג ישראל חורה ובפרט המנהג הקדוש הזה אכילת המן מאשין. אשר על כל פרוסה ופרוסה מקבלין שכר וכל פרוזין קטנים שלהם מלאים סודות גדולים אשר אין כל פה יכולה לספר. והזכור בהם כזכור בעיקר שהייה כלכר זה הלחבניות המשובשים האלו הייבין בציצית. כדון כל כסות בת ד'. כנפות. והמן מאשין לאו כסות לילה הם דמצותם כל היום. ואפילו אם יקבלו על עצמם להמיל בהם ציצית. כתי יברכו עליהם. דלכאורה נראה דברבת האכילה קדמת. דאכילת הכן מאשין הדיר היא. ועשיית ציצית בכנון דא דבר חדש הוא והדיר ושאינו הדיר הדיר קודם. אך מ"ס צירק הדבר עיון רב. ולמה לנו לדבנים עצמנו בכפוקות כאלה במקום שאין צורך. הגת להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם. וכסתמא היה כים של הכן הרשע כצלמם ודמותם ואין לשנותם. אבל אותות השומשמן אשר רוצה למלא אותם. דעתו נוחה ממנו. וכאן יהיה לן משופרי שופרי וגיכליהו. רק בהנאי שהיו משולשים. ואין זה דבר חדש בישראל. דרכירנא כד הוינא פליא. עשו איזה אנשים בעיר מולדתי לחבניות כאלו ומצוה מן המובחר בהם. לפי שהשוכין משכרים הם. וכחני מולי מעליותא דפורים נגהו. וחו לא מירי. דו"ש באהבה :

ז שאלה הגם שאיננו מפקפק ח"ו בשום דבר מרבני חז"ל בכל זאת אותה נפשי כאר לדעת כה להשיב לאפקידוס עד דרשתם על והמן נדחה אל ביתו אבר וחפוי ראש ששפכה בתו עציץ של צואה על ראשו. כי רבו מאד בעו"ה בדורנו הבלעגים על דרשות כאלה ואינם רוצים להאמין בהם. לכן יהי נא חסדו להשיבני נכוחה על זה. למען יסבך פי דוברי עתק.

תשובה. הימבת לשאול בני. ובאבת לא רבים יחככו בדבר אשר שאלת ועתה שבעני הנה לא נעלם מכך דמעשה של הכן בפסח היה והנה אמרו הכן מן התורה כנין שבאבר הכן העץ. ובעץ של ארה"ד נחלקו רבותינו וחד אמר חסה היה א"ל לדעת אותו מאן דאבר המן חסה היה והכתוצא הטא בפסח כופה עליו כלי. ועתה יצא מאור משפט 'דבתו של המן סברה כאותו מ"ד דהמן חסה הוא'. וכיון שראתה אותו בפסח כפתה עליו כלי. וקיימה הדין כהלכתו. ברוך שברוך בהם ובשתייתם :

ז שאלה. ניק קבלתי. ואחרי בקשת הסליחה. מבתי'א אומר לפניו כשואל לא כמשיב שבעלמה מעיני ר'מ נמ' מפורשת דכס' פורים פ"א. פורים שירדו

שאלות ותשובות

שירדו גשמים וכו'. הרי לן בהדיא דאפשר לירד גשם בפורים, ולא כדברי מר שאפילו יום המעונן בפורים לא משכחת לה. ולהלן באותו ענין ספר הש"ס מרב כרא דנפיק לשוקא ביומא דפורים ואתי סמרא ורץ רב כרא בעיניו סגורות לביתו. ואם כן לתנן נער בי כתיב בתשובתו היקרה (לעיל סי' א') באמרו כי שאלתי שלא כהוגן:

תשובה. מעיד אני עלי כל אילי נביות, שבשעת אשר כתבתי תשובתי למר, לא נשכחה ממני הברייתא שהביא ר"ס * כי המסכת הזאת הקדושה לא תכוש כנגד עיני ואני התה בה יומם ולילה, אך כשם אין סתירה לדברי, דין הברייתא רק משום דרוש וקבל סבר הוא ופ'פולא בעלמא כדרך הש"ס לפלפל אף ברברים שלא היו ולא יהיו לעולם, משום יגדיל תורה ויאריך, דקובץ חדרי בפ'פולא דאורייתא, גם איכא למיחש שמא יהי דור שאינו ראוי לגם ויהיה עולם כמנהגנו נותג, וירדו גשמים בפורים דבימות הגשמים הוא וסמעשה דרב כרא אין ראוי כלל, דהא מבוטם היה ולא חזי שפיר, דוק היטב בלשון הש"ס ותשבת רב כרא נפיק לשוקא ביומא דפורים, ולמה לא אמר סהם נפיק לשוקא בפורים; וקדוסיף מלת ביומא ש"ס דלהורות קאתי לכל נמעה ונחשוב שבאמת ירדו גשמים דהא אי אפשר, כמו שבארנו, אך מדפריים לילו כיוסן לכל דבר, כבר נתבסס רב כרא משתיית הלילה, דצדיק נסור הה, ולא פסיק פוט' מכסא עד ולא ידע בן אורח לברך, ופודא לא ידע בין גשם לחמה נמי לא ידע והאי חירנא דיומא הדומה לפסות כמר כגשם אתחזי ליה ולפ"ז מיושב היטב קשיית התוס' שם בד"ה דנבוא ואין צורך לחירתם הדחוק ע"ש וד"ק כי קצתתי:

ח שאלה. עיר שנוהג נכרים, ורק ישראל אחד מחזיק הארבעי נר שם ואינו מתאב בפורים רק יין נסך, אם מותר לשחותו:

תשובה. היטבת לשאול בני, כי זה כביר נכספתי שתבא שאלה כזו לידי ואתירנה, ולפענ"ד אין שום סיחוש איסור בזה, כדפסקינן לענין ס"ב אם אין קברי ישראל הולכין על קברי עכו"ם, ואין זה מצוה הבאה בעבירה, דגדוה עבירה לשמה, ואתי עשה דשתייה דחיי ל"ת דין נסך, גם אמרתי בזה פ'פרת נאה מאוד, דכל עיקר איסור יין נסך הוא משום בנותיהם, ובפורים לא שייך האי גזרה, דבלא"ה חיתון אמר בפורים, וליכא למיחש ב' משום לא תתרחן, וזה נחמד מאד, ולולא דמסתפינא הייתי דן לפני רבותי שאפילו בעיר שרובה ישראל ויין כשר מצוי לרוב, אך המנהגים חשודים על תערובת מים במשקים, טוב יותר לשתות בפורים יין עכו"ם שאינו מעורב במים, ולא חמיר איסוריה כל כך, ובפרט שאין אנו יודעין בברור אם נסך הוא, וספק שתייה להקל, ומשום בנותיהם נמי ליכא ב' כמו שכתבנו, משא"כ במים דאיסוריה במשדו עוד מצאתי ראיה חזקה לדעתי מהאי עובדא דרב שכרן שנודמן למערה של לוש בפורים ומצא בה קיתון מלא יין ושתה וגשתכר (מס' שבוים פ"ב) ולום עכו"ם דהו, ואבנותיו ודאי משום לא תתרחן איכא למיחש, שהפקדו עצמן לזנות ועברו על העריות שנצטוו בהן בני נח, אלא דאי דאין איסור ברבר, שוב מצאתי בס' שכורי אפרים בהדיא מעד וסמך לדברי, זה לשון, אף מי שנוהד כל השנה מ"ן עכו"ם, לא יהר ממנו בפורים כשהוא חזק ואינו מהול במים, ויין של ישראל מעורב במים, דמים בפורים אפילו כאלף לא במלי, ואיסודם במשחו

שאלות ותשובות

במשחו ע"ל יהודתי ברכת הודאה על שכוונתי לדעת הגדול. ואעפ"כ איני אומר רק להלכה ולא למעשה אם לא יסכימו עמדי רוב גאוני הרור :

ט שאלה. גר שנתגייר קודם פורים, ובעיר הזאת יש תקנה שקונים יין סקופת הקהל וסחלקים בתנם לכל אנשי הקהלה בפורים. ועכשיו טוען הער שמתוייבים ליתן גם לו יין בתנם לפורים. דגם הוא חייב בשכרות כרוקא דת"ק מן הכל הגלויים אליהם לרבות גרים (מס' שבירים פ"ב). והקהל טוענים דגרים לא הו' בכלל אותה תקנה. גם אומרים שאינו מתוייב כלל לשנות בהלכה כרב שברן וסרוב ענותותי אירע מאד לדורות ברבר חסור כזה. לכן אל כח"ה אשים דברתי. ולשניו אצייע שאלתי :

תשובה. אף אם תבלי מרדות רבות סכבונני עתה ברבר הבנת המשקים ליום הפורים העוסר אחר בתלנו והכנה דילי דארייתא בכ"ז פניתי אינך להשיבך על שאנתך ולהוכיח לאנשי עירך פשעם. מה שמוענים הקהל דתקנתם לא היה על גרים. מענת שוא היא דאפילו לא היתה תקנה כלל מתוייבים ליתן לו בתנם כראמרינן לגר בנתינה ולנכרי במכירה ועל מה שאמר דהלכה כר' שברן עתידים ליתן את הרין על שזלזלו בכבוד התנא קמא אשר זכיתי להיות על קברו ובעיני ראיתי גודל הדר כבודו. חכורני מימי געורי בהלמיד אחד שהוציא מפיו דבר שלא כהוגן על הצדיק איסר האיטלקי וזכר לשים ונער בו טורי בנויפה ונהג נדוי בעצמו ל' יום. ומכ"ש שראויים האנשים האלו להיות בשמחה לפי שדברו סרה בתנא קמא הקדוש. וגרים שוים לענין שכרות בפורים לכל בר ישראל. לכן צדקה מאד מענת הגר נגדם והם מתוייבים ליתן בכל שנה יינו ושקויו. אבל בפורים דהאי שתא חלילה וחלילה להם ליתן לו אף טפה אחת ואפי' שבר. דגר שנתגייר כקמן שנוי' דמי וסאן יריב יין לתינוק בן יוסו הלא סבבה הוא לו ויוכל ח"ו לסות עליו. וחמירה סכנתא מאיסורא : ובהא לא שייך ה' שומר את גרים דאין סומכין על הגם לכתחילה :

מריקא להו שוית שבורים

הללו אומרים והללו מתירים

מערכות לפורים

ליל פורים נברא לשמה. יד היין עליו נטויה. צעקה בבתים
ותרה וימיה. משתכרים בו מחשבתם רצויה: ברוך השווה דם
עבים :

ישמחו בפורים ידיים ונעים. שתות בעל נפן לילות כימים.
יתענגו בו במיני מטעמים. משתכר בו נקרא צדיק תמים: ברוך
אורב משקה ישראל :

פורים אוכלים לביבות ומעדנים. ושותים ומריקים תקנקנים:
ביום תג פורים :

פורים באים לבית היין. ונותנים בפוס עין. ביום תג פורים :

פורים נשם כל יראה. כי מים אסור בהנאה. ביום תג פורים :

פורים דבש ויין יחד. ישתו וישכרו בלי פחד. ביום תג פורים :

פורים הוללות וצחוק עושים. ויין שרה שותים. ביום תג פורים :

פורים ועד לשתות ולהשתכר ואחר כל משקה לבקר :

ביום תג פורים :

פורים וקנים עם נערים. ישתו וישכרו בשירים. ביום תג פורים :

פורים תבתין קודמין לנסכים. ויינות במים גשפכים. ביום תג פורים :

פורים מובל במים גויתו. אין כפרה לחמאתו. ביום תג פורים :

פורים יין מותר לגזירים. והפקר לענים ועשירים. ביום תג פורים :

פורים פלים ריקים אסורים. ובדקין בסדקים ותורים. ביום תג פורים :

פורים לא יראה קד מים. ברית כרותה לעינים. ביום תג פורים :

פורים מקצוש נכרי ילבושו. הולכים ערומים ולא יתבוששו :

ביום תג פורים :

פורים נהרות ונהלים יפרצו. פגול הם לא ירצו. ביום תג פורים :

מערבית לפורים

פּוּרִים סֵהר בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. מָלֵא וְאוֹמֵר לְחַיִּים. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים עָלֵי קֹדֶשׁ בְּנֵי. וְשִׁתּוֹ יֵין מַעֲרָנִי. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים פֶּה פִּתּוּחַ לְרוּחָהּ. אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁלוֹ בָּבֶה. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים צִמְאוֹן וְרַעֲב הָרָעִים. בְּמַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל לֹא נֹדָעִים : בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים קוֹל קוֹרָא בְּרַחוּבוֹת. הִרְיָקוּ הַכִּדִּים וְהָאוֹבוֹת. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים רַחֲצוּ בֵּינָן רַגְלֵיכֶם. וְכֹס מָלֵא שְׂאוֹ יְדֵיכֶם : בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים שְׂפּוּרֹת וְלֹא מִיָּין. בְּשִׁבְטֵי יִשְׁרָאוֹן אֵין. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

פּוּרִים תְּרַדְמָה עֵין פְּלִילִי. בִּי הֵינָן עוֹמֵד קֹסֶמֶלִי. בְּיוֹם חֲג פּוּרִים :

וְהָרַד הֵינָן לְמַעֲמָקִי בְּמִנְהָ. עֲלֶה יַעֲלֶה לְמִרוֹמֵי רֹאשְׁךָ. קְתַבֵּל

וּמְלוֹאָהּ הִלְעַג בְּגִאוּנָהּ. תַּחֲנוּן תִּנְנוּעַ וְיִמְעַדוּ רַגְלֶיךָ. בְּגִלָּה בְּרִנָּה וְכוּ

לֹא תִשְׁתַּח מִים בְּמַסְתָּרִים. בְּמַעֲשֵׂה תַמִּימִים בִּימֵי בֵּין

הַמַּצְרִים יֵין וְדָבַשׁ חֲדָשִׁים לְבָקָרִים. יַחֲלִיפוּ כַחַ וְיִאֲמְצוּ בְּשָׂרִים.

זֶה כּוֹס שֶׁהֵייתָנוּ מִצּוֹ פֶּה זֶכֶה

לֹא תִשָּׂא כּוֹס רִיק בְּיָדֶיךָ. וְאַל תִּמְסוֹךְ מִים בְּגִבֵּיעַ יִיגָה. נִפְּסָן

וְדָבַשׁ יִכּוֹנוּ עַל שְׂפָתֶיךָ. וְדָם עֲנָבִים יִמְרָא קֶרֶפֶךָ : הַשְׁקִינוּ זְכוּ

אוֹחֲזֵי בִקְרָם כּוֹסֵי מְלֵאִים. בָּאִים לְסִלְדֶּךָ שְׂפּוּרִים וְשִׁבְעִים

מִרְבָּרִים כְּאֵיל בְּמַסְכַּת רָעִים. יִשְׁרִים יִשְׁתּוּ וּפּוֹשְׁעִים צִמְאִים.

בְּרוּךְ הַפּוֹרֵס מִפֶּה מְלָכָה עָלָיו וְעַל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל פּוֹשְׁקֵי שְׂפָתִים

אתה הראת

אתה הראת לדעת כי הֵינָנו הוּא הַמַּשְׁקָה אֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ: לְשׁוֹתָה

דָּבַשׁ לְבַדֵּי הַשְׁמָתָה כִּי לְעוֹלָם הַסֵּדוֹ: אֵין בְּמִדָּה בְּמַשְׁקִים יֵין וְאֵין

כְּרִמְחוֹךְ

הקפות לפורים

כְּרֻמֹּתָהּ: יְהִי כְבוֹד הַנֶּפֶן לְעוֹלָם יִשְׁמַח הַכּוֹרֵם בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם הַיֵּין
מְבוֹרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יְהִי הַדְּבֶשׁ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ
אֵל יַעֲזֹבֵנוּ וְאֵל יִמְשֵׁנוּ: וְאָמְרוּ הַשֶּׁקֶנוּ יֵין גִּפְנֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַצָּמָאון
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם תְּפָאֲרֶתָהּ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלֻחָהּ: הַיֵּין מֶלֶךְ הַיֵּין מֶלֶךְ
הַיֵּין יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וְעַד: הַדְּבֶשׁ עִזּוּ לְיִשְׂרָאֵל יִתֵּן הַדְּבֶשׁ יִשְׁכַּר אוֹתָנוּ
בְּשִׁלּוֹם: וְיִהְיֶה נָא גְבִיעֵנוּ לְרִצּוֹן לִפְנֵי אֲדֹנָי כּוֹס. וְיִהְיֶה בְּגִשׁוֹא הַנֶּפֶן
וְיֹאמֶר לוֹט כּוֹמָה הַיֵּין וְיִקְצֹצוּ אוֹתָהּ וְיִנְסֹו הַמִּים מִפְּנֶיהָ: כּוֹמָה
הַיֵּין לְשׁוֹתֶיהָ אֲתָהּ וְהַדְּבֶשׁ הָעֵץ: קוֹנֶיהָ יִלְבָּשׁוּ מַסּוּדָה וְשִׁפּוּרֶיהָ יִרְנְנוּ:
פֶּעַבּוֹר לוֹט עֲבֹדָה אֵל תֵּשֶׁב פְּנֵי מִשְׁתָּרֶיהָ: וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא
הִנֵּה יִינְנוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְיִשְׁקֵנוּ זֶה הַיֵּין קוֹיֵנוּ לוֹ גְּגִילָה וְגִשְׁמָחָה
בְּשִׁתִּייתוֹ: מִשְׁקָה מִשְׁקָה כָּל עוֹלָמִים וּמִשְׁתָּהּ בְּכָל הוֹר וְדוֹר: כִּי
מִיֵּין יֵצֵא סוּבָא וְדִבֵּר שְׁבוּר מִפְּרִי צִהְרִים:

אָנָּה הַיֵּין הַשְּׁפִיעָה נָא. אָנָּה הַדְּבֶשׁ הַגְּמִיאַה נָא. אָנָּה הַנֶּפֶן
הַשֶּׁקֶנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ:

אֲבִי הַשּׁוֹתִים הַשְּׁפִיעָה נָא. בּוֹצֵר הַכֶּרְמִים הַגְּמִיאַה נָא. גִּפְן
פּוֹרֶה הַשֶּׁקֶנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ:

רִבֵּשׁ מְבוֹשֵׁל הַשְּׁפִיעָה נָא. הַיֵּין צֶדֶק הַגְּמִיאַה נָא. וְיִי מִסְתַּתֵּף
הַשֶּׁקֶנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ:

זְמוּרַת הַנֶּפֶן הַשְּׁפִיעָה נָא. חֲכָלִילוֹת עֵינַיִם הַגְּמִיאַה נָא. מֶלֶךְ
שְׁרֵינִים הַשֶּׁקֶנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ:

יָקֵב תִּירוּשׁ הַשְּׁפִיעָה נָא כּוֹס וְגִבֵּעַ הַגְּמִיאַה נָא. לוֹט וְרִעִז
הַשֶּׁקֶנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ:

הקפות לפורים

מִדָּה אֶדֶק הַשְּׁפִיעָה נָא. נֹאד וְנִבֵּל הַגְּמִי'אָה נָא. סָף וְסָפֵל
הַשְּׁקֵנוּ בְּיוֹם קְרֵאֵנוּ :
עֲסִים וְעֵנֵב הַשְּׁפִיעָה נָא. פֶּרֶט פֶּרֶט הַגְּמִי'אָה נָא. צִנְצֻנָּת
וְצִלְזֻחִית הַשְּׁקֵנוּ בְּיוֹם קְרֵאֵנוּ :
קִצִּין וְשֹׁר הַשְּׁפִיעָה נָא. רִסִּים יֵין הַגְּמִי'אָה נָא. שׁוֹמֵר הַחֲבִיזֹת
הַשְּׁקֵנוּ בְּיוֹם קְרֵאֵנוּ :
תַּמְיָד שְׁבוּרִים הַשְּׁפִיעָה נָא. תִּירוּשׁ וְדָבֵשׁ הַגְּמִי'אָה נָא. תָּמִים
בְּמַעַמּוֹ הַשְּׁקֵנוּ בְּיוֹם קְרֵאֵנוּ :

קִירוּשׁ לַפּוּרִים

יוֹם הַפּוּרִים וְיִכְלֹל חַמִּים מִהָאָרֶץ וְכָל צִבְאָם : וְיִכַּל לֹשׁ בְּיוֹם הַפּוּרִים
כִּדּוֹ אֲשֶׁר שָׁתָה : וְיִשְׁתֶּה בְּיוֹם הַפּוּרִים מִכָּל כִּדּוֹ אֲשֶׁר שָׁתָה : וְיִכְרֹךְ
אֶת יוֹם הַפּוּרִים וְיִקְדֹּשׁ אוֹתוֹ : כִּי בּוֹ שָׁתָה מִכָּד מִשְׁקֵיוֹ אֲשֶׁר בָּתַר
לְשִׁתּוֹת :

סְבִיר מִרְרִים וּמִרִּיבִים וּשְׁבוּרִים

בְּרוּךְ אַתָּה מֹכֵר פְּרֵי הַגֶּפֶן

בְּרוּךְ אַתָּה אֲשֶׁר מִכַּר לָנוּ מִכָּל יֵין . וְהַשְּׁקֵנוּ מִכָּל דָּבֵשׁ
וְהַשְּׁפִירָנוּ בְּכֹסוֹתֵינוּ : וְהִתֵּן לָנוּ בְּאַהֲבָה מִשְׁקִים לְשִׁמְחָה יֵין
וְדָבֵשׁ לְשִׁשׂוֹן . אֶת יוֹם חַג הַפּוּרִים הַזֶּה זְמַן שְׁבוּרֵינוּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
לְחֹדֶשׁ אֲסוּר לְשִׁתִּיית מַיִם . כִּי לָנוּ מִכֻּרָת וְאוֹתֵנוּ הִרְוִית מִפְּרֵי
כֶּרֶמִים . וּמִשְׁקֵי כִדְיָה בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁשׂוֹן הַשְּׁפִירָנוּ . בְּרוּךְ אַתָּה
מֹכֵר מִשְׁקִים וּמַעֲדָנִים :

בְּרוּךְ אַתָּה שֶׁהַשְּׁקֵנוּ וְהַשְּׁפִירָנוּ וְהַגְּמִי'אָה לְזִמְנֵי הַזֶּה :

זמירות לפורים

כָּל מְקַדֵּשׁ פֻּרִים כָּרְאוֹ לֵאמֹר. כָּל שְׁוֹתָהּ יֵין כָּדַת מַחְלָדוֹ. שְׂכָרוֹ
 הִרְבָּה מְאֹד עַל פִּי פִּעְעָלוֹ. אִישׁ עַל פִּסּוֹ וְאִישׁ עַל מַאֲכָלוֹ: אוֹהֲבֵי הַיֵּין
 הַמְּחַכִּים בְּבִכּוּרֵי עֲנָבִים. בְּיוֹם הַפֻּרִים שָׁתוּ וְהִתְעַלְסוּ בְּאַהֲבָיִם.
 גַּם שָׂאוּ יָדֵיכֶם כּוֹסוֹת וְאָמְרוּ לְחַיִּים. בְּרוּךְ פְּרִי הַגֶּפֶן הַמְּשַׁמֵּחַ לֵב
 וְעֵינַיִם: דּוֹרְשֵׁי הַדָּבָשׁ זָרַע אֲבָרָהֶם אוֹהֲבוֹ. הַמְּאַחֲרִים לְצִאת מִבֵּית
 הַמִּשְׁתָּה וּמִמְהָרִים לֵבָא. שְׂמֵחִים לְשִׁמְרוֹ וְלַעֲרוֹב עֲרוֹבוֹ. זֶה הַיּוֹם
 נִתְּלָה הָמָן נִגְיָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ: וְכִרוּ תוֹדַת שְׁתִּיָּה בְּמִצּוֹת פֻּרִים
 גְּרוּסָה. חֲרוּתָהּ לַיּוֹם שֶׁכִּרּוֹן כְּתֻבָּת בֵּין רַעוּתֶיהָ מִשׁוּבָצָה. מִתּוֹדִים
 יֵשְׁתוּ וַיִּשְׁכְּרוּ בְּמֵאֵמַר כָּל אֲשֶׁר שָׁתָה. וַיִּכַּל הַיֵּין מִן הַכֹּד מְרֹב
 כּוֹסוֹת אֲשֶׁר שָׁתָה: יוֹם מִשְׁתָּה הוּא מִבּוֹאוֹ וְעַד צֵאתוֹ. כָּל זָרַע
 יַעֲקֹב יִכְבּוֹדוּהוּ כְּדָבָר הַמִּקֵּד וְדָתוֹ. לְהַשְׁתַּכֵּר בּוֹ וּלְשִׁמּוֹחַ בְּתַעֲנוּג
 אֶכּוֹל וְשָׁתוּ. כָּל עֲדַת שְׂבוּרִים יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ: מִשׁוּד כֶּדֶךְ לְמִסּוּבָה
 חֵיט תוֹרֵשׁ וְרוֹקֵם. נוֹטְרֵי לַיּוֹם הַפֻּרִים שָׁתוּ וְשִׁכְּרוּ לְהִקָּם.
 שְׂמֵחִים בְּכּוֹס שָׁגִם בְּאוֹר יֵיגָה תִּבְתִּיקֵם. יִרְוִיוֹן מִדֶּשֶׁן נִבְיָעָה וְנִחַל
 דְּבִשָּׁה תִשְׁקֵם. עֲזוּר לְשׁוֹתִים בְּפֻרִים בְּיוֹם וּכְלִיָּה עוֹלָמִים.
 פּוֹסְעִים בּוֹ עֵקֶקְקוֹת וּמִשְׁתַּכְּרִים אֶקֶף פְּעָמִים. פְּגִיָּהִם יִצְהִירוּ
 בְּאוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים. יֵין חָמֵר אֶתְבַּת תָּמִים. יֵין שָׂרָף שְׁתִּיָּית
 עוֹלָמִים.

יוֹם זֶה מְכּוּבָד מִכָּל יָמִים. כִּי בּוֹ יִשְׁתָּה צָדִיק תָּמִים:
 כָּל הַשָּׁנָה תִּתְעַשֶּׂה מְלָאכְתָּהּ. וַיּוֹם הַפֻּרִים לְיֵיגָה. פֻּרִים לֹא תִעֲשֶׂה
 בּוֹ מְלָאכָה. כִּי חָג הוּא לְפָרִי הַכְּרָמִים: יוֹם זֶה רֵאשׁוֹן הוּא לַיָּמִי
 שֶׁכִּרּוֹן. יוֹם מִשְׁתָּה יוֹם עֲבוֹדַת גִּרוֹן. עַל כֵּן כָּל אִישׁ בֵּינֵנו יִרְוֶה

זמירות לפורים

על שתי פוסות יבצעו תמימים: יום זה: אכול לביבות שתה יין
עסים. כי תזן ותן לכל בו ישיש. אור פני מלך בשמן פתית.
מרפא לנפש ואורך ימים: יום זה: לא תחסר כל בו ושתית ושמחת.
וברכת את הנין על השוקחן ערכת. ישמה גם העני במנות
שלחת. כי אסור בפורים פנים נזעמים: יום זה: הפוסות מספרים
בבודד. וגם המרתף מלא חסדו. ראו כי כל אלה עשתה ידו. כי
משתה הוא לבוערים וחכמים. יום זה

יום פורים אין לשבות. וזכרו פריח הניחוח. יין מצא בו מנוח
ושם ישנו ויחלפו פח: היום ישנו בני אמונים. וזכרים לדבש
אבות ובנים. חקוק שברון על כל פנים מרוב יין אמיץ פח:
יין מצא: ובאו כולם בבירת יחד. נשתה ונרזה אמרו באחד.
ופתחו ופצו פה אחד. ברוך הנותן לשבור פח: יין: דבר ביינו לזמ
השבור. יום הפורים זכור ושמור. וכל פדיו יחד לזמור. חזק
מתנים בבן מנוח. יין: העם אשר נע בשכר תעה. ישבור לקיים
מצות שתייה. לבל יעבר בם מקרה רעה. לא ישן ויתגל באהלו
פנח: יין:

יוצר חדש לפורים

מסד כלים מכלים שונים. ומסד דעת מונית מבינים.
אפתחה פי בבח ורב אני. לשנות כוסות המונים המונים:

יבכין וישת לזמ ביום ההוא:

אחד הוא הנין. בלעדו אפס ואין. גדה ייטיב לזקנים. רובב

נסר 6

יוצר חדש לפורים

שפתי ישנים . הכל אויביו יהבלו . ואוהביו לעד ימשכו . ורש
וזמן הרשעים . חבר נחשים רעים . טפש כחלב לבס . יין לא
ראתה עינם . כד מים שתי . לדור דורים נכרתו : נכרתו ונשמדו
כורע פתרוס . ויהי לבני מרי למופת ואות :

וירא ישראל את הפוס

מדינה ומדינה כחקותיה . נשכרים ונשתיים משקותיה . סוד
טמא למים יצוהו . עצרת רסיסיו לארץ ישפכו . פרי הנפן
במחיר יביאו . צנצנת הדבש לפיהם יסיעו . קונה ומוכר במלונם .
רוטמות תיין בגרונם . שחר לשתות יקומו . תנומה ושנה יחרימו :
יחרימו וישמידו כל זכר מים . ולא יפקד תחת השמים :

או נבחרו כל שואבי מים :

חסדי תיין אפירה . ותהלתו בפי אשירה . ישנים מתרדמתם
אעירה . כבודו ברבש בג אמירה . לו הכח והגבורה . ותמת
כאש מדורה . משמח אנשים בחבורה . ומגרש דאנא ארורה .
מסוד חכמים מנויה וגמורה יין אל תשתה במשורה . הרחב
פיה ומלאהו באתון נורא . ומי שאשו בעצמותיו עצורה . עינו טועם
טעם מיתה וקבורה . ותור עליו אינו עושה בשורה : חטאתו
במרום ועונו בפפירה : ותדבש לו שני במלזכה . חוט של חסד
עליו משוכה . חלק יעקב הוא חבל נחלתו . רופא שברו ומחבש
עצבתו מחירו מעט ורבה פעולתו לרעות ולשבר אחת דתו .
לשמח נינים יוצרו עשו ביין אדום צלמו ודמותו ובמקום שאין יין
קהלכתו . הדבש ממלא מקום שתיתו . והשותו מקנים כמשפט

יוצר חדש לפורים

מצותו. וכרוב ימיו בן גבורתו: טובים כנעוריו ימי זקנתו.
 ובאתו חינו השכיבה תהלתו: ותנן שרף גם הוא אחריהם. פחוס
 וגבורה נלחם אליהם. שותיו פני דהבים פניהם. טועמיו חיים וכו'
 בימיהם. מצוה מן המוכתר בו בשחרית. חלישות חלב סופו
 להכרית. להגים ילנה פי שניפ כי בגלגלם ישתוהו בכפלים. טרם
 אבקם לו משפט הבכורה. ואחריהם בים שני מאבות מסורה.
 בראש כל אוכל הוא יסע ראשונה. ומאסה לכל המשקים כבודו
 באחרונה. שרש אלה משקי נדבות: ישתו וישפרו פנים ואבות.
 פוצים פה וממלאים גרוניהם. לשלשתם יחד מנמת פניהם.
 אלה לאלה פושקים בפיהם. ואלה לאלה יאריכו לשוניהם. אלה
 מרקרים בבני צאן ואלה מרגנים בגרון.
 בפוס על יד שכוריה וקרא זה אל זה ואמר דחיים:

הושענות לפורים

הו ש ע נ א

למענה ייגנו הושענא:

למענה תירושנו הושענא:

למענה גפנו הושענא:

למענה דבשנו הושענא:

למען אמתך. למען בוצרך. למען גביעה. למען דגיה.

למען הינה למען ועירך. למען וגיה. למען חרצניה. למען מעמך.

למען

הושענות לפורים

למען יקבד . למען פרסה . למען לביבותיה . למען מעדניה .
למען נגינותיה . למען סדרה . למען ענביה למען פרשנותה .
למען צמקיה . למען קערותיה . למען רעיה הרבים . למען
שוחיה . למען תירושה הושענא :

אבן שתיה . בית המשתה . גת דרוכה . דגים מרחים . הין
צדק . וצחוק ודאה . זולל וסובא . חבית דבש . טבוח טבח .
זין שרף . כוס מלא . כוז ואנוז . מאפה תגור . נזיר עדשים . כיר
הבשר . ערמין זרים . פוצי פה . צלי אש . קבה וקטן . ראש
מחוי . שבורי אפרים תירוש ויצהר הושענא :
רחם נא קהל עדת שכורים . שלח ומלא גרונם . והשקנו זין משתנו :
שערי המרתף פתח . וייןך הטוב לנו תפתח . תשפיענו
ומים אר תשפך . והשקנו מסך יישינו :

קול משכר משכר ואומר

מנויה ונמורה מסוד חכמי משתה . טוב לאדם שישתה
משלא ישתה :

שישו ושמחו בשמחת פורים . ונתנו כבוד לעדת שכורים .
כי טוב היין לעניים ועשירים : מפז ומפנינים יקרה . נגר ונשיש
ביקב ובורה . כי הם לנו עוז ואורה : אהלל ייני ואשמח בו .
ואשימה שתיתי בו . אנמיאנו בסוד עם קרובו ייני תירוש ארזה
בו : גיל בקר פה אריק גביעה . ובצואך עתק אשתה בדיך
בששון תנהגנו לביתה על חוקה ועל טעמה : גיל : גפן תחיש
משקה טוב . כי אתה שפרון עז וטוב . גבורים ושתה בפה טוב

הושענות רפורים

הודו רגלך כי טוב : גיל : דבש השקה נא המוני . כי אין פמך
בעיני . דגים יסובבך לפני . מי ימלל גבורות מעדני : גיל : הלא
באהבתו בחר בנו . דם ענביו השקנו . האדום האדום השפירנו .
כי לעולם הסדו עמנו :

גיל ונשיש ביקב ופורה , כי הם לנו עז ואורה :

תפלת נעילה לפורים

כשנעיל החנוני את בית המטהם ונזכר חוב ליתן בהקפה .

אתה נותן יד לשוטים וימינה פשוטה לקבל מעות . ותלמדנו
להתודות לפניך על כל הכנסות אשר שתינו למען נתרל מעושך
ידינו . ותקבלנו בבית שלם לפניך באישים ובניחוחים . למען
משקולתך אשר הכינת . אין קין לצמאון גרוננו . ואין מספר לתאות
חבנו ואתה יודע שאהריתנו שברח וקיא צואה לפניך הרבית מים
פפוסנו . מה אנו מה ייגנו מתדבשנו מה שתייתנו מה נאמר לפניך
הלא כל השכורים כאין לפניך וזוט כלא היה ונבל בבלי מדה
ובלשצר בבלי השכל כי רוב משתתהם תוחו ומספר גביעיהם תבל
לפניך ומותר הכוס מן החבית אין כי תבל תבל :

אתה הברדת יין מרוש ותשפוך לתוכו מים לעמוד לפניך כי
מי יאמר לך מה תפעל ואם ישחת מייעצור בעדך . והתקלנו באהבה
את יום הפורים הזה שתייה ונמיאה לכל שפתותינו למען נתרל
ממעשה ידינו ונשוב אליה בלב רגע לשנות יינה בפה שלם ואתה

ברוך

נעילה לפורים

בְּרַחֲמֶיךָ תְּרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחֲפִיץ בַּצִּמְאֹן שְׂבוּרִים שְׁנֵאמַר
 דָּרְשׁוּ תַנּוּן כִּתְּמָאוּ שְׁתַּחֲוּוּ בְּהוֹיָתִי קָדוֹב וְנֵאמַר יַעֲזוֹב שׁוֹתָה דְּרַבּוּ
 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל מִחֲשָׁבוֹתָיו וְיָשׁוּב אֶל תַּנּוּן וְיַחֲמִמְהוּ וְאֵל הַרְבֵּשׁ כִּי
 יִרְבֶּה לְשָׁתוֹת : וְאַתָּה הַמִּזְחֵג אֶרֶץ דְּרוֹם וְרַב שָׁקָה וּמִרְבֵּה לְמִסּוּף
 וְרוֹצֵה אֶתְּהָ בְּשִׁתְיִית אֲנָשִׁים וְאִין אֶתְּהָ חֲפִץ בְּשִׁנְתָּם שְׁנֵאמַר
 אָמַר אֱלֹהֵם חֵי אֲנִי אִם אַחֲפִיץ בְּשִׁנְתָּ תִּשְׁבֹּר כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ
 מִבֵּיתוֹ וְשָׁתָה וְנֵאמַר שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִכְּתִיכֶם וְלֹא תִרְדְּמוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְנֵאמַר הַחֲפִץ אַחֲפִיץ תִּרְרַמְתָּ סִיבָא נְאֻם הַמִּזְחֵג הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ
 מִקִּיָּא וְשָׁתָה וְנֵאמַר כִּי לֹא אַחֲפִיץ בְּשִׁנְתָּי מִמֶּסֶד נְאֻם הַמִּזְחֵג
 וְהִשְׁיבוּ וְשָׁתוּ כִּי אֶתְּהָ מִמֶּלֶא מֶסֶד לְיִשְׂרָאֵל וּמִזְחֵג לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם וּמִבְּלָעֲרִידָה אִין לָנוּ מִזְחֵג וּמוֹכֵר מִשְׁקָה בְּתַקְּשָׁת
 אֵלֶּא אֶתְּהָ :

שיר המעלות ליוקדת בפורים

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֵל הָעָרִים מֵאֵין יָבֹא יְיָ : יְיָ מַעַם
 אוֹנֵגְאָרוֹ גִּי אַחֲד בְּאֶרֶץ : אֵל יִתְּן זַעֲמוֹד בְּנִקָּה אֵל יִנִּיף לְשׁוֹנֵף :
 הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹתָה יִשְׂרָאֵל : יֵין שׁוֹמֵרָה יֵין צִלָּה עַל יָד
 יִמִּינָה : יוֹסֵם תַּנּוּן לֹא יַעֲזוֹבֶה וְהַרְבֵּשׁ בְּלִילָה : תַּנּוּן יִשְׁמְרָה מִבֶּל צִמָּא
 יִסְגֹּר אֶת עֵינָה : תַּנּוּן יִמְבֹּא פִיד גִּירוֹנָה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם :

מאקייער ונעסמילר ושאמפאנייר

תִּשְׁתֶּה לֹא מִים
 לֹא תִשְׁתֶּה מִים
 מִים תִּשְׁתֶּה לֹא

מִים לֹא תִשְׁתֶּה
 לֹא מִים תִּשְׁתֶּה
 תִּשְׁתֶּה מִים לֹא

שיר המעלות לפורים

תורת ויחזקאלי
לספד ויחזקאלי
לספד ויחזקאלי

ורש ובר כת דילה חוץ

אקדמות לפורים

אקדמות מליו לאחנא מאחשורש מלכא מפש תא
אוקא שקידנא לפימא כסא רחמרא ופדא דיינא
שרפו תא
אפיק מאני דבי מקרשא ושתי בהון איהו ורברבנותי
לחין תא
איהו בקרי ואיהו בבוצינא תרנייהו אתכונונו דינו תא
בימא שביעאה קדישא בא הוא יומא יקירא
רשב תא
בהאי יומא דישראל משבחין למאריהון ועסקין
באורי תא
במעם חמרא אנצויי בשפירתא דנשי ומתעסקין
בזני תא

ביר

השיר הארמי הוכ העשה בתבנית אקדמות לשבועות מוסר והולך כל פרטי גם פורים
ע"פ מדרשו חז"ל כש"ס ומדרשים והרגום שני : לאחרא . לספר : חולא . כתחלה : ולחניקא .
ועלגו : איהו בקרי . משל כפי חז"ל והכונה שחם הכעל גואף גם אשתו מנאסת : אנצוי .
נחלקו ע"ד יופי הנשים : פרטילאי . קרומה : פירין . חלאכיס . לא כביאח . לא רצתה .
רעוחא

אקדמות לפורים

בְּיַד סְרִיסוֹהִי שָׁדַר לְאַתִּי יָת וּשְׁתִּי עֲרִמְיָאִי דְלִית
 דְּכֹן תא
 גְּמִיל אֲתִיב דָּה קוּבִיָּה בְּגִין דְּעֵבְדָּה עֲבִידָתָא
 בִּיהוּדִיָּתָא בְּשַׁב תא
 גְּבִרְיָאֵל מְלָאכָא קְדִישָׁא בְּגִזְרַת עִירִין עֲבִיד דָּה וְנָבָה
 בְּמִצָּח תא
 גָּל בֹּן דָּא צְבִיאת לְמִיתִי קָדָם מְלָכָא וּלְמַעְבַּד לִיה
 דְּעוֹ תא
 גְּבָרָא בֵּר אַתּוּרִיָּרִי דְאַבָּא שְׁדֵרְת לִיה לְקַבֵּל אֶלְפָּא
 חֲמָרָא שׁ תא
 דִּנָּא מִלְּתָא דְלִקְת בִּיה כְּנוּרָא עַל דִּזְלָא בְּמַלְכוֹ תא
 דִּנָּא שְׁדַר לְחַבִּימִי דִּיהֶנְדְּרָאִי דִּיהִתִּי גְבוּבִיָּנְעַר
 מִירוּשְׁלִם קָר תא
 דָּא אֲתִיבֹו לִיה מִיּוֹמָא דִּנְדִּינָא מֵאַרְעָא לִית בְּנִדְעָ תא
 דְּעָתָן דִּתְזִייר לְעֻמּוֹן וּמִזָּב דִּתְבִּין בְּחֲמָרָא עַל
 דִּוְדִּיִּי תא

הקריב

רעומה . רצון : נדרה . שלחה לו לומר אחת-עשר ושומר הסוסים אלל אבני הייט : דספוי .
 שסביא : דוקבין כחמרא . שזשבים בשטה כיון על שמריו : יעוהי . יועציו : עשאל . עזס :
 בדנח , בנקר וערב : שים טעם . יתן הדת : גטסת . משפחת שאל המלך : זמין .
 מלחך הכיל לו שדית כחומר אסתר ועי"כ לא נטמאה הצדקת מבעילת אחשוורש : לא
 אסמאל

אסדמות לפורים

הקריב לות שבע יעטוהי שאיקתא דא מלתא

רבך תא

הדינא מכוכן דלג פריש דא הוא הקון רשיעא פר

תא תכך

הא עיטא יהיב ליה למקמר קנשתי וקנסב אתתא

תא וחרניי

האי רשיעא אמר בקביה למיהב ליה ברמיה

תא לאנתתא ומלכו

וכד פנ ינא דמלקא ודכר ית ושתיה בדינחושמע תא

ומניה שים טעם למכנש ית כל עולמתתא לשושן

תא בירן

ואשתכחת תמן אסתר דתות מן גניסת דשאול

תא מלך

וי צוחהמן רשיעא בד תיא העינוהי האי שפיר תא

ינא אחשוורש עם פולחון ולא נייחא בהון רע תא

זווגא דאסתר פייסיה בגין דטעים טעם בעולתתא

תא ובתור

ומין ליה מלאכא שרתא חלופא דאסתר בצלמחא

תא ודמו

ויהור
ספתאכ . לא נטמא : אליה . שמע דכריס : חוי . ספר : ואלטליבו . ונחלי : בספרא
דוכרנייתא

אקדמות לפורים

זִיּוּר יִזְכֶּרָה לָא אֶסְתֵּאב וְאַשְׁתֵּאֲרֵת זִכָּאָה
 בְּמִדּוּשׁ תָּא
 חֲשִׁינּוּ בְּנָתָן וְתִרְשׁ לְמִיָּהב לִיָּה לְמִלְכָּא סָמָא
 דְּמוֹ תָּא
 חֲבִים מְרַדְבִּי אֲצִית מְלִיחֹן רַחֲוֵה יָדַע בְּכַל לְשׁוֹ
 לְחִישׁוֹ תָּא
 חַוִּי פִתְנָמָא לְאַסְתֵּר וְאַסְתֵּר לְמִלְכָּא וְאַשְׁתֵּכְחָא
 מִלְכָּא מְהִימְנֵי תָּא
 חֲרִץ לְהֹן מוֹתָא וְאַצְטְלִיבּוּ וְאַתְפַּתֵּב בְּסַפְרָא
 דְּוִכְרֵנִי תָּא
 טִפֵּשׁ אַחֲשׁוּרֵשׁ רַבִּי יֵת הָמָן בְּרַחֲמֵי
 טִיעֵם אֲתִיָּיָהב לְמַסְגֵּר חֲמִיָּה בְּרַחֲמֵי וְאַמְתֵּנּוּ תָּא
 טִמָּא הָמָן חֲזִיקָה לִיָּה צִלְמָא עַל לָבָא בְּרִשְׁיָעוּ תָּא
 טָהוּר מְרַדְבִּי לָא צְבִי לְמַסְגֵּר יִדָּא פּוֹלְחֹן נּוֹכְרִי תָּא
 יַעֲזִי הָמָן לְשִׁיצָאָה יֵת מְרַדְבִּי וְכָל יִשְׂרָאֵל אִימָּ תָּא
 יִרְחָא אֲדָר פְּלִיק לִיָּה בְּתֵר דְּאַשְׁלִי גּוֹרְלָא וְחִשְׁבְּנֵי תָּא
 יִשְׂרָאֵל עָמָא מְדִישָׁא לְאַשְׁמָדָא מִתְחַזֵּת שְׁמִיָּא וְכָל
 אֲתֵרֹן תָּא

יוסא

דוכרנייקא . בספר הזכרונות : רבי . הגדיל : טעם . דק : ואמתנוקא ופחד : נבי . ראה : מולחן

אקדמות לפורים

יזמא תליתאי אזל ואכל קורצא בי מלכו תא

בדא בישא אמר איתי גוברין מתבדרין בכל

מדינא תא

ברנא לא יהבין למדבא ולא עבדין שום משמשו תא

בר מתגלד דהון דבר מוהלין ופארעין יתיה בדא

רחמנו תא

בדין וגדין עבדין בישא דלא למפרט בשפן תא

לא דהך דית אינון פדחן ואמרין דלית ביה מששא תא

לכורא שתא מסקין בשיחי ופחי ומקללין בבי

בנשתא למדכו תא

לינא דין טמא קריין ומושדין יתיה כמי מסאבו תא

למשבק יתחון בארעא ביש יממי לנא וסגיא

עויי תא

מלכי ישפר עקד לא תרכא דהון מארעד בחדא

שע תא

מן דא ייתון עסר אלף קנטרין רבספא קנגזא

דמדכו תא

שמיא אתיבו ליה רשע בבר אקדימוך ישראל

בתקלין דמשבג תא

מרא

סולחן נוכרייתא . עוכר כוכבים : לשיטא . לכלות ולהשמיר : ואכל קורצא . דבר לשון הרע : מתבדרין

אקדמות לפורים

מָרָא רַעֲלָמָא יַעֲבִיד עִמָּךְ מִלַּחֲמָתָא וּמִקָּרְבֵּי תָא
 גָּמַל מִקְּבֵא עֲזָקָא מִן יָדֵי נְאֻמֵּר לְהִמָּן בְּנִקְשֵׁי תָא
 גָּמִיב קֹדֶּה בְּסִפָּא וְהִדִּין עֲמָא וַעֲבִיד בֵּיהּ פָּרְעֻ תָא
 גְּבִיָּא כּוֹלְהֻי לֹא אֶתְדִירוּ לִישָׁרְאֵל בְּתוֹבָתָא פִּדְרָא
 עֲזִיק תָא
 גַּפְשֵׁיהוֹן אֶתְמַסְרוּ בִּידֵי פְנֵאָה דְּגִרְיָע מְנַחֵשׁ כְּדָמִי תָא
 סְפִירֵי אֶתְפַּתְּבוּ לְשִׁיעָצָה יֵת יִשְׂרָאֵל עַד זְבוּלָא
 בְּתִרְיֵי תָא
 עוֹדְתָא רֵאחֲשׁוּרֵשׁ רֵאחֲתֵגִי מִינָה עֲבָדָה לְהוֹן
 הָאִיר תָא
 סִדָּא גָלִי לֹאקְהֻי מִשְׁמָנָא דִּיבְלִין צְדִיקָא לְמִבְטַל
 דֹּא גִזֵּר תָא
 עוֹבְדָא סַח אֲלֵהֻי לְמִרְדֵּי בְּחֻלְמָא דְּהוּא צְדִיקָא
 וְרִישׁ גִּלְגֵּן תָא
 עֲלִמָּא יִתֵּב לִיהּ לֹאֲלִבְשָׁא שְׁקוּאָפּוּל אֲפּוּשֵׁי צִלוֹ תָא
 פּוֹרְפוּרִיהּ בּוֹעַ וְלִבִּישׁ שְׁקָא וְאַתָּא עֲדִקְדָם תִּרְעָא
 דְּמִלְכוֹ תָא
 פְּרִיסְתִּיקָא שְׁדִרְהָ אֶסְתֵּר לְמַגּוֹר צוּמָא לְבַל עֲמָא יוֹמָן
 תִּקְ תָא

צמית
 מתנודין. מתורים; כרגל. מכס; דבר. ק. וכו'; כשהי' נספי; הוא ראשי תיבות שכת' היום
 ונסח

אחרמות לפורים

תא צמית אוף היא ואעלת קדם מלכא בלא הרמנו
הא צדיקת אתרבשת תנא ואושיט לה אחשורש שרבימא דמלכו
תא צוח ואמר מה בעית יהיבנא לפר מבנין מקדשא בירושלם כר
תא קבל דנא אמרה ייתי מלכא והמן לארסטון די תקנית ושרו
תא קביעין תהוון אוף למחר דאעבר לבון סעוד
תא רשיעא המן אתייהר וחוי דא מלתא לאנתתיה ובני בי
תא רבותא דעבדה ליה אסתר נרמה ליה קטלא ומו
תא שנתא גדת ממלכא וחסדה למלכתא על דומנה לפר המד
תא שדר למיתי ודמקרי קרמותי ית ספרי דוכרני
תא שמישי מוחס ונבראל כותב דמרדכי אצל מלכא מסמא דמו
תא תוה מלכא על דלא אתעביד עמיה שום יקר ורבו
תא מאן בדרתא שאיל והמן אתי למימר דעביד למרדכי צליבו
תא אמר מלכא סב לבושא וסוסא וארכיב למרדכי בשושן ביר
תא האי שעתא אודיקת ברתיה מחלונא ושרדית עליה עציצא דצוא תא
תא רשעתיה תבת פרישיה ואתחיל למנפר מרבותיה לשאולתהתי תא
תא דרבינה חוי למלכא דאתקין צלבא למרדכי ערדשוכיה מגו מו
תא ינו מלכא ואמר צליבו ית המן עליה על דמריד במלכו
תא ויהיב רשו ליהודאי למקטל ית עממא דאינון דהון גנו

חדו

פסח היום : ומושקן . ושופכין אוחו . כמים טמאים : וסניא טוויחא . וחטא גדול יחי' לנו .
זלכי . עצתי : לאחרכא . לגרש : עוקא . טבעת : לשינאה . להשמיד ולכלות : פורפוריק
וע . קרע את מעילו מוליו : פריסחקא . פקיד ומלוה : דרמנוחא . רשות : לארסטון ושרותא
לסעודה ומסחה אשר עשיתי : אתייהר נתנאה : טוס . תמה והסתלא : צליטחא . עץ לחלות
וליו : אודיקת וכו' . רחמס בתו מן החלק ושפכה עליו עצין של צואה : תכת . שנה כראשו :

אקדמות לפורים

תא חזי יהודאי וצליבו בנהייהמן מן פרשגדהא עד רז
 תא יומא דפוריא שפר עין למתני שבחי דתלמודי דרב ש
 תא צדיקאי מסחריו עלי תבא דרב יינא דגמיר בי געז
 תא חמרא טבא קפוס רבנן ותלמידיהון למקבע הלכתא פרב פ
 תא קלילן פומיהון פנשגרא למפתח פרב פדא ולמסיימי פרב תבי
 תא חמשיין איגון אושפוזין שרירין וקיימין למשתי חמרא בכל ש
 תא ופאין איגון דשתין פהאי יומא יינא ודב שא רבון רבון
 תא חמרא יגן עליהון וידמכון פלוט דערקמן גו סדום קריי

חי . ספר : גנותא . טונאים ואויכים : מדו : שמחו : מסחרין : מסוכין על שולחן של רב
 יינא המשומר : אושפוזין : אורחים טובים : רדמכון . יוצו לישן כלוט שכרמ מן סדום
 כספוכה :



גם אלה לחכמי שכורים אין מוקדם זמאור בפורים

שאלה. אכסנאי הדר בכפר וביתו כדוכה כאוכלסין והכין לעצמו קודם פורים שלש יורות גדולות של יין. ובפורים בהשכמה תיכף אתר קריאת אקדמיות נפלה ספת מים לתוך יורה אחת ועין לא ראתה לאיזה יורה נפלה. ורצה האחד להורות דבמלה האחת לגבי השנים. אך האחרים מעכבים על ידו. ולשלוח אחד מהם לקהלה הקרובה לקנות יין אחר אי אפשר. דאיכא למיחש שמא יתעכב בדרך ולא יקיים חז מצות שתייה. לפי שהשמן מקטרג בשעת הסכנה. וע"י נכרי נמי אי אפשר דהיישנין שמא ינסך דרך הליכתו. ועכשיו הם מצטערים מאד ובמכונה גדולה. לכן אפיל תחנתי לפני מן שישלח לנו תיכף וסיד תשובה נכונה כי הוסיף קצר מאד:

תשובה. מה שרצה האחר להתיר כשום בשול. מעות הוא בירו ותלמיד שלא הגיע להוראה הוא. דמלבד שאין בשול בדבר שיש לו מתירין הגי זרות קבוע נינהו וכל קבוע כמחצה על כחצה דמי. אך מתוך שאלתך אני רואה שלא זכית לראות ירושלמי דמס' שכורים מיסד שאלמלא ראית אותו לא נסתפקת כלל בנידון דידן דהכי גרסינן בירושלמי שכורים. אע"פ שאכרו חכמים טים בפורים במשהו. במקום שאין יין חי בי אם מוג במים. מקיימים בו מצות שתייה ואין חוששין. ומפרש בנמ' שם דתנא קרא אשכח דרש. והשתייה כדת אין אונס. אימתי מחוייבת השתייה להיות כדת. בזמן שאין אונס. אבל היכא דאיכא אונס מותר לעבור על דת. הרי לך בהדיא דכשאין יין אחר מותר לשתות יין שנאסר ע"י תערובות. ואל תרחיק אותו בקש דלא פסקין כירושלמי נגד הש"ס בבבלי דילן. דהא כברא הוא. דמי גרע מצות שתייה כפוקח נפש שאין לך דבר שעומד נגדו. ובכתאי גוונא ודאי אמרינן וחי בהם ולא שימות בהם:

זכינו א"כ לדון דמותר להם לשתות מן היורות האלו עד ולא ידעו בין אורור לברוך. מיהו לצאת ידי ספק ולקיים מצות מן המבותר. נלפע"ד שראוי להם לשלוח נכרי לקהלה הקרובה לקנות יין. דמשום נסך ליכא למיחש. דמלבד שאין לחשוש את הנכרי ע"י. ולא שביק אינש היתרא ואמאי אימורא. גם לא תדויה כלל שרעות בידו דנסך. דבלי ספק ישתה בדרך ממנו. ואיירי דמריד למבלע לא פלם. מלבד זה כבר הורתי בסיעתא דיינא שוין נסך מותר בפורים (קעיל מ' ח') ואין שום חששא בדבר. מיהו אמר להם להכתין עד שיביא. דמלבד שאין ספק מצאי מירי ודאי. כל שעתא משעריה תל בפני עצמו הוא. ואין דה תשלומין כל עיקר:

שאלה. מים נל מומר שעבר עניהם הפורים אם מותרים בהנאה כחמץ דאתקיש פורים לפסח לכל דבר. בהאי נמי אתקיש ואמורים בהנאה כחמץ שעבר עליו הפסח. או דילמא שאני מים דהוה מעם לפנים נינהו:

תשובה. תמיה לי טובא על כה שצדד רז"ס להתיר מימו של מומר שעבר עניו הפורים מסעמא דגוהן מעם לפנים נינהו. דאי הכי מינו של ישראל נמי ליחש. ותו הא לא גרע נמלוש ממשות דהכי פסקין לענין פסח. וגם אפילו אם אין למצוא מים אחרים אלא של אותו מומר אין להתיר מסעם זה. דהא אפשר ביין ובבשמים אחרים ומצוה מן המבותר בהם. כדרב שתין דשלוה מנ' שכורים. השותה כל השנה תבא עליו כרכה. אך אחרי העין מצאתי סברא אתרת להתיר. דשאני מצה דחם

עוני

שׁוֹת לַפּוֹרִים

עוני הוא. וקסנין ליה למוסר דליבטל חמציה ויאכל להבא והאי לחמא עניא ולא חמץ דמעליא הוא. משא"כ הבא אם נכריחנו לבטל המים קודם פורים. ישתה יין וישתכר ככל ישראל קדושים. ולמה לנו להביאו לידי שמחה כזו. אדרבא הלעיטתו לרשע וימות. דין חיים איקרי. ומים מות נינהו. ואין לסתור משום דמצות לאו ליהנות ניתנו. דכיון שמי שאינו מצווה ועושה נקרא הדיוט. לאו מצוה קעביד. וכוראי יהנה מסנו. וזה שוסר הפייטן במערבית לפורים. ישרים ישוה ופושעים צמאים. והאי פושעים אעכו"ם לא קאי. דאי הכי פשיטא כאי קמ"ל וכי תעלה על הדעת דעכו"ם נמי לישוהי אלא דאי אמארינן קאי. ודוק כי הדברים מתוקים :

מדרש הנעלם לפורים

פתח רב מנחם דמן כושי מאי דכתיב תנו שכר לאובר ויין למרי-נפש. האי קרא בפורים קא משתעי. הוא שלמה הכימא ברוח קודשא דעתיר יומא דפוריא לסייה בעלמא. וישראל משתכרין ביה. להכי קאמר תנו שכר לאובר דישאל אובר גינתו דמחברין בגלותא כיני עמסא. כמה דאת אמר צאן אוברות היו עמי. והא שכר לאו שיכרא כמס כלישנא דבני נשא. אלא כל מילי דשכרי. הכי קרי לוי. ויין למרי נפש. למארי דנפשא. דישאל מארי דנפשא אינתו ושלטין בה דמעבד פקדין דאורייתא. א"ל רב יונא סבא אי הכי אמאי כתיב בקמי הכי אל למלכים שתו יין ולרחנים אי שכר. האי קרא ודאי בישראל קא משתעי. דכל ישראל בני מלכים הם. אתיב ליה רב מנחם ודאי הכי הוא אל למלכים דאינון ישראל כדקאמרת שחי יין. למשתי יין קמא. אלא לשכרא ולאוריא עד דלא ירעי בין ארור לברוך. ולרוגזים. אילו ת"ח דידעין רוי דאורייתא לא יאי למשאל בפוריא אי שכר. דהוצבה עליהן לאתקנא יונא ודובשא וינא שרפוטא תלחין יומין סמידיפוריא. דהכי אוקמה מארי מחניתין. שותין ומכינין כל צרכי שתייה ושכרות שלשים יום קודם הפורים. ותיקין היו מתחילים להשתכר בפרוס הפורים. והלכתא כוותייהו. פן ישתה וישכר מחוקק. דאי ישתה ולא ישתכר ישכח ית יונא. דין מתחוקק אתקרי כמה דאת אמר במחוקק במשענותם אל תיקרי במשענותם אלא במשתהותם. וישנה דין כל בני עמי. יעבור על דינא דשכרותא. דשכרות עוני מחקרי. כמה דתנינן אין השכרות מחיימת אלא במי שעושה עצמו עני עליה. נשקה רב יונא סבא על רישא וא"ל בריך יונא דזכינא למשמע מפוסק מדי כרא. ואי תירוב די רשותא אימא אוק אנא מלתא דדתא. ודיב ליה רב מנחם רשותא. כדון פתח רב יונא סבא ואמר תא חוי כמה אית לכר גש לאודרתא דלא יפסק פומיה סמשתי ביומא דפוריא. דהא שלמה מלכא אודר עליה ואמר בהדא פרשתא. בתח פיד לאלם. לאלם לא איהו ויין דגבר אלמא הוא ולית דחקיף מיניה. ואל דין כל בני חלוק. לקיימא כל פקודין דשכרותא ואבזרייהו דיינא וכל חילוי בני חלוק אותקריין. דכר שתי לון בר גש אתחזקיף והוה לגוברא אחרא. ולהכי לא חיישי רבנן לזוגות ואמרי דאין בוס של ברכה מצטרף לרעה. ולבתר כל בוס אינש אורינא איהו :

מדרש הנעלם לפורים

רב דובשא דריש לה סבדי ויין ישמח לבב אנוש . אתם קרויים אנוש ואין א"ה
קרויים אנוש . והאי קרא ודאי בפורים קאי . דהא כתיב בתריה להחיהל פנים מששן .
אימתי צהלותא דפנים . ה י אושר בפורים . דכל אנפין בפרצופין נובראין מתקשטין . אל
יב חסרא אי הכי אנוש כחציר יסיו מאי איבא לסימר . א"ל רב דבשא אין רבי ודאי
הוא . וסבדי קא אסינא להאי דרששא . סב ליה לרר ישראל למתעסקא בכל ימיהו
במיכלא וסבדי והכי קאמר קרא אנוש דא הוא בר ישראל הוי כחציר כל ימיו . דהרין
חציר תוקא דמיכלא וסבדי איהו כמח דכתיב חציר לקנה וגומא . לקנה דא הוא קנה
רצואיא . וגומא דא הוא ושא . דתשמישתיה דמשקין איהו . ולחבי גומא אקרי דלוישא
רשתיה הוא . כמה דכתיב הנמיאני נא מכרך . תא חוי עונשא דיוסף צדקא לא
זהו אלא על דאמר לשר המסכים והוכרתני אל פרעה . ואין פרעה אלא הדין חנוני
דא יהיב מידי בלא סמנא לפרעה . ועל דבצא מיניה לארכורו יתיה באנפי חנוני למיהב
ליה ייג בפוריא ולא סמנא כהימנותא אדענש על דלא אחרחיק במריה . דדינא כתיב
בהלכתא דשבוריא . לוו עלי ואני פורע . ולחבי . אתענש יוסף דאינשי ליה שרא דמשקים .
דין שרא דמשקים לאו אינש הוה אלא סלכא דסמנא על משתויא ודאי . דכל מלי וסלי
שרא אית ליה בשמא . ואשתעי לן רב שזיין דאתחיו ליה בחלמא ואוהר ליה דלהוי
היר במשתאי . דלא לתענש כיוסף צדקא : אמר רב מוגן אנא ירענין דעובדא דיוסף
בפוריא הוה . קא מחיך עלהוי רב מיכלא רבא ואמר ליה שטיא מי לא קא קריה והנה
נפן לבני . אימתי נפן קמי דאינשי אלא ודאי בפורים קא משתעי . למחר פגע בית
לוס ברב גרגרן והוה קא שאל ליה מאי עברית כהאי שעתא . אמר ליה אסרינא
צחוני בני צחוני . ההוא כיבשא דהוה כבש כולא שתא במיא וביומא דפוריא
זינא . קרי עליה רב דא כבש ביין לבושו . ותו לובא והא איכא וברס ענבים
אחה . וברס ענבים יין ארום משקע . וכבש ביין אפילו לבן נמי איקרי : כר חוי רב
שתי ההוא צלותי דעבדי רב מנחם דמן דבשא ליומא דפוריא חרי וקצף כחרא .
חרי להדין מערבית . אחת הראית והקצת דליליא . וקצף לצלותי דיומי אינן יתירות
השענות ואקרות . דבדיליא אמתתא דשתייה היא ומצלינן מקמי דשברין . ברס
בפרא כבר שבורי יין אגן ותנן שבור אסור להתפלל . ומאן דקם בשפרפרא ודא נשיר
זיכר סדי דמסברי דפסיה אלא עבדי צחזיה . עליו נאמר סכר פיו משתות יין גם
נפלוו תתעבה . א"ל רב מנחם אדבא להכי קא עבידנא לתהוא צלותי דפוריא .
דחוינא בני נשא דבנפין ביומא ביין בתר צלותי דיומי סבי ויומא דכפורה . דלכולהו
עין אית צלותין ויומא דין לית בהם ופחדנא דלא ייתת ליהי מבשול ואחו לאצלו .
להכי תקנינא לון צלותי דין . ובין דאיתנייהו להוא תיב לא יהוי לתון חשאא בתרתון .
נדאמר סר אינו דומה לו פת בסוף למי שאין לו פת בסוף . אורו ליה רב
זשתי ואמר שזיר קעברית . שאל רב מנחם מ"ס לא עבדינן פורים תרין יומי משום
שקא דיומא א"ל רב מנחם אשתעי לי אבא דכיומי בעא חר מן תברייא למעבד תרין
סי פוריא ולא שבקו ליה רבנן דאית בהא מ"ס לא תשיג נבול רעד . ומאן רעד דא
מודים דשושן . זכאא איהו מאן דשתי ביומא דפוריא לחור כשאר אינשי ככולא שתא .
זכאא חולקית תדביה לעולמייא :

יציב פתגם לפורים

יציב פתגם . דלחט מסדום . ברפז רבבן שפו
 שתי אנא . מהננא . דובין לעניין ועשי
 תביתיה . לנו מוהי . נגיד תפיק נהי דנו
 במי דבשנא . ויין שרפונא . תיקן דגור ובעז
 שתא וקבא . מה בביתא . ועמיה זרין נהו
 מטקון שתא . בלא פסקא . תלך ליה דממם
 בעית מניה . ית גיה . ובתרוהי דובשה ומי פי
 ידעי הלכתא . מיכלא ומשתא . משופרי שום
 מא חרא . לילמא . יתרכון וקא מביח
 אמיר עליה . במלין דון . וקא יתחשבון הק עפ
 לשתון כען . חכים ורבין . יטופון עינוהי חם
 רעוהן הב ואפנא צהב . יתרוו פנדר צפ
 לי הב חמרא כמא דאתאמרא . פנאכת פורים ושאר ספ
 וידון עדנא . לנו נפ שתנא . לבסומי ביזמא דפו
 יחי יתו . ננא כחיהן . בבן ליה נמטי אפ

ואח"כ אומרים יין שמעתי שמעך צמאתי וכו'

פלינו לש חות

כוס שלם

תם ונשלם כל בו לפורים
 משמח לב עניים ועשירים

|

|

1
2

מסכת פורים

מן

תלמוד שבורים

עם פירש"ה ותוספות מרובה ומהרש"ע

נתחדשה ונכתבה מחדש מסכת זו וניתוספו בה
כמה חידושים בגמ' ופירש"ה ותוספות מרובה ע"י
השיכור הגדול מהור"ר ברזא מחביות :

ועתה נוכחו כל הגהות ותוספות חדשים מהננו מרי

נשפרי דעכב: ראש סגור: אצנים סגלון מוס' חפ"ך

מק"ק "ץ וסגלון מוס' דם ענב מק"ק כולם יע"ל

נב

הגדה לליל שטרים

מאד המפורסם בחכמת השתיה נצר נחמד

מצד יין

נב

סליחות לפורים

מחד מרכותא דרבני קשישאי י"ע

[illegible]

אור לארבעה עשר פרק ראשון

מגיד סיפורי. זה סוגר את סיני כשנינו הנפת
החייסין והיה עושה כן כדי שלא לפסוק על כל ירחם
ובלימנא ומשם מתני לה כהל לשמעין דלגשמים
נמי טובין על כל ירחם: מקסמא ליה חכא. מסדר
הסלא ומסדך פותו :

מתוך דברי רב שתיין משל
תלמידי כפ' בנמ'
מריצ' שתיין מליבידות'
תלמידי כפ' משרם בנמ' :
בנמ' דמריצ' שתיין : מריצ'
הם מפני שבינו שתיין
לו י' נסורים דלא כמתני'
דמריצ' לא קתני רק
משל תלמידי כפ' : מריצ'
שכרו : דמריצ' סמך
לחפסל משום שתיין דמרי
לגולה : דהוה נחית. כל ל'
נחית בנמ' משום חפסל :
בשט שאלה מהזכר
דמריצ' סמך לר' דמריצ'
יגדלו נשמי י' מריצ'
לכל וקן של ומריצ' שתיין
כל נשמי ומריצ' לר' :
דנשמי נשמי י' דמריצ' :
דמריצ' היינו נשמי. בנמ'
משרם בכל ל' : מריצ' :
ר' דמריצ' : מריצ' :
משרם :

שכחה. במדת בושת שכנו היינו צער היינו שבת אלא צער ביטול מצוה לימא רב שכרן
דלא כמתניתין אין רבי שכרן תנא היא ופליג : אמר פורי' אסור בחפסל' דבי רב שכרן ורב
ינא אסור חייבי' בחפסל' מ' דה' אילי' משו' שכר' נצלי והדר נשמי אלא מ' דלא
לימ' ותן טל ובסר ורב ינא מצלי והבי מצלי יין ושכר. האי דנחית קמית דרב שתיין בסורי'
אמר ותן טל ובסר וגער ביה רב שתיין א"ל מי לא שמוע לך הא דרב שכרן אמרו ליה
תלמידיו רבינו והלא כבר אמר משיב הרוח שאני שאדה מהזכר מאי הוה עלה א"ר כדא
כבר נכנר רבינו דבי' שתיין על רבי' ר' שכרן ואמרו דמצלינן ותן טל מהלכת' ותן יין ושכר :
פרק ב' ה' חייבים בשתייה אחד-אנשים ואחד נשים ועבדים ושפחות ר' ש' אומר אף
בהמה חיה ועוף ב' ה' הכל חייבים בשתייה מה' א"ר דנא א"ר וימיס האלה נזכרים ונעשים
ואין זכירה אלא בין ש' אסור ובור' את יום השבת דקדשו מה זכירה האסור בשבת בין אף
זכירה האסור בפורים בין רב כדא אמר הא לא צריך קרא אתיא מק' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
הה הצלה אלא משעבוד לאויה הייב בשתיית יין פורים דהה הצלה סמית' נחית' איתו
דן שתייה בשתיית יין בין לסר ובין לסר אין לי אלא שתייה שבתות מנא להו בשלמי
לה' סדוהו מצי לסכת נזכרים ונעשים

הכל חייבים פרק שני

גמ' חייב בשתיים יין של ד' ביסות: כל ודאה למתא לרב כהל דקמ' לא לשמיס' דשמיס כסודים מזה: פס חזה מלך שכרות ונבי פורים נמי היה סלה ולא הולך לאחיו מקר' זה דמקרה קמא לא משמע שכרות: אמ"ש בנימ' הכי. כלום פורים במספר שלי כס' ה' אוחיותיו הוא במספר

אמ"ש: מלך דלחיתכו בכליה. כל הנפשות שגזר המן להשמיד: לשלח ימכור אדם. מלך אור רכותי דעמי

הגון אשר לא יכול לחזור על הסתח' ואין לו במה לקנ' יין של פורים מותר למאין חסילין ומזנות לקנ' ונלספדתי פד מלך שלם אוכל לקיים מלזת שתיית יין כפודים אשרך בני אשרך. כי נס כירך נס היה כחזה שגזרתי למסרה על לזם וסמי ספקימן קסמן כחנך לו עד שהל' נלסות יין פד כדי שכרות: **גמ'** מה"מ. אש"מ. דמ"כ זריכים סבילס בין לסי הא דתנן למיל טודקן לח המיס וס' מ"מ מקמי הכל למילס לו סמך מקהל א"כ ה"ל דסובלי ככור הסומ' כד"ה לזל דיד' ניסה:

ת"ר כל המשחבר בפורי' זוכה ורואה הוד גפן ביופיה ועור תגיא לעול' ימכור אדם כל סה שיש לו ויקנה יין לסודים א"ר שבין פעם א' היתיה מהל' בדר' ופורי' ה' ולא היה לי לשנתת יין ונצמערתי עד מאוד ונעשה לי נס וגורמתי למעיה א' ומערה של לזם היתה ומצאתי בה קיתון סלאה יין ונשתכרתי כי נח נפש' דרב שבין נפק לזם לזפיה ואמר' אשרך שני אשרך: אחר. שכרות בפורי' רב שתיק אמר עד הקא' ורב חסרא אמר עד שינה מ"ס דר' שתיק א"ל שתי ושכרו וקין מ"ס דר' חסרא. נמר קיחה קיח' מאד נאמר כאן קיח' ונתת יין ותייר' וקח לב ונאמר דהלך קיח' ויפל עליו תירס' וקח וכו' בה להלך שני' אף כאן שינח: **מתנ'** כל חייבי סבילות שהגיע זמן מהרתן בפורי' סובלין בין וסופת גוויר שותין ואין חוששין: **גמ'** מה"מ א"ק תרתי בין את בשרי אל תקרי תרתי אלא מותרתי וסופת גוויר שותין ואין חוששין סופת מ"ל א"ק אחר תשת' מים אבל מקמי תבילא גוויר מה"מ א"ר שתיק א' ק' הויס' דראשונים יפלו אלו ימי פורים שאין גוויר נזהר בהן. ת"ר תולה בפד' מותר להשקותו מים תנן הכל חייב' בשתי' יין באי לא אש' חולה לא בריא אבל לחולה מאי לא א"ה הכל לאחיו מאי לאחיו חרש שומע וקמן תרע דאל"ה הוי הא כתיב גבי דניאל ובשר ויין לא בא אל פי דניאל' בפד' היכי הוה עביר אלא שאני דניאל' לחולה ה' שני' ואני דניאל' נהייתו ונחליתי רופא חולה בפורים מותר להשקותו מים א"ר כדא לא שני אלא חולה שיש בו סכנה אבל חולה שאין בו סכנה לא אש' לא הוה עביר רב כדא עובדא בנפשי' דהי עובדא ברב כדא דחלה ואיתמי מעם כפודים ואמאי אפיא ויהיב ליה מאי דהיב אפיא לחלה ואח"כ יהיב ליה מים ובעם ביה. א"ל כל כי האי' לא סבילין כי נח נפשיה ררב כדא אפשיך וגויר נהר דין סקבריה אמרו כ"ע וכוותו דגרמא ליה:

מקום

הכל חייבים פרק שני

מתני' ה' . כלה מנינה : כדי שלם דמיכר
חבמי סיכרי' דמי כדי שלם ודאי
הוא' להשכר : **גמ'** גמל ספחא . גמל הריפות
היה לפני שריס ביום שנים פשר בלדד : גמלו
לכו לגבי בשר . אפ"ל דאין

מנפלין אטור להחילה הא
קודם כורים פדיו לא הוי
המ' אטורין ונפדיו' אין
המים חוזרין ויטען דמין
בשלינו מיט אינו חוזר
ועיור :

הדרן עלך פרק
הכל חייבים

בבים קודם פורים כותר לאכול כסנו
בפורים מאי שנא רישא
ופאי שנא סיפא א"ר כדא רישא כיון רלאו
ארעתיה היישינן רלמא נתן יותר בכרי
שיעורא וקא פסלי בים ליינא מעבא
סיפא בשום ביום הא במיל להו לגבי בשר :

הדרן עלך פרק הכל חייבים

פרק שרישי

מתני' מלימחיתמחתיין
לשח' לשח' ודאי

לשחמוטין דמקמי הכי לא
אלא מלמחי מל מלות
פחית' יין סורים לטור
גלי' גמל חלחר ופס"ג

למן במחני סמך למחמ
אטור הייט קרוב למחמ
ממח ודא דלמדין לפול
גמ' חסידים כולאשונים

משרטין פלמן ז' ימים
קדם פורים אינו אלף
חסדות בשלמא : **גמ'**
מלכ ללקדמוי כסחים

צפודי' היינו מסס קודם
סמך גמל אמדין
למל במחני' פרכ פורים
בסוך למחמ אטורלמחמ

יין
נתקבצו כל חבמי השיכורים בכרם
ביבנה ושתו כל היום וכל הלילה ולא
זוו משום ער שלא

יכלו
כדמסקין בכל דוכת'
דספיק' דלחיהא לחומי'
וכן פסס מהנהב בכל
מדינות הללו קודם פורי' .

סי' נקומס' : ביום שנים
פסר . ויטען פירש דלי
למחמ ביום שלמס פסר
נמי אטור למחמ אס כן
היכי מסכחת מנינה כלל
דנפידים גומא אטור
לשחית מים בתוך ביתו
משום כל ירמא אלף פל
כדק' ל"ל דמחמ למחמ
כ"ג כיון דמחמ לפורים
כוח יסיב אלמחיה :

הדרן עלך
חוס' חמדים
ומאחרים בגמ'. ליה הכי
בניסוחא' שלמינו וסבי
לשכחל' גמס' זו סוכא
זמני כמו חתני ביון וכו'
וכן דרך הש"ס דרנן לא
הוי בקיאי בקרלי' : חוס'
חדשים : ולחוכיו כללח
השמש וכו' . חומא לריס
למח ליה לדיקי' מדמח
סא פסוד' דקדח מוכיח
דלוחיו דיון ולחיו כפני
חמח וכמח מלחח דלחח
מדמח חביבא ליה : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין
בשרים

ואכרו דה רב כדא כל השוחה יין
בפורים בפה מלא עליו
החוב אומר ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו כה השמש מחכם
את כל העולם אף היין מחכם
את כל הגוף ותניא פעם אתה
נתקבצו כל חבמי השיכורים בכרם
ביבנה ושתו כל היום וכל הלילה
ולא זוו משום ער שלא יכלו
כדמסקין בכל דוכת' : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין בשרים

הדרן עלך
חוס' חמדים
ומאחרים בגמ'. ליה הכי
בניסוחא' שלמינו וסבי
לשכחל' גמס' זו סוכא
זמני כמו חתני ביון וכו'
וכן דרך הש"ס דרנן לא
הוי בקיאי בקרלי' : חוס'
חדשים : ולחוכיו כללח
השמש וכו' . חומא לריס
למח ליה לדיקי' מדמח
סא פסוד' דקדח מוכיח
דלוחיו דיון ולחיו כפני
חמח וכמח מלחח דלחח
מדמח חביבא ליה : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין
בשרים

ואכרו דה רב כדא כל השוחה יין
בפורים בפה מלא עליו
החוב אומר ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו כה השמש מחכם
את כל העולם אף היין מחכם
את כל הגוף ותניא פעם אתה
נתקבצו כל חבמי השיכורים בכרם
ביבנה ושתו כל היום וכל הלילה
ולא זוו משום ער שלא יכלו
כדמסקין בכל דוכת' : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין בשרים

הדרן עלך
חוס' חמדים
ומאחרים בגמ'. ליה הכי
בניסוחא' שלמינו וסבי
לשכחל' גמס' זו סוכא
זמני כמו חתני ביון וכו'
וכן דרך הש"ס דרנן לא
הוי בקיאי בקרלי' : חוס'
חדשים : ולחוכיו כללח
השמש וכו' . חומא לריס
למח ליה לדיקי' מדמח
סא פסוד' דקדח מוכיח
דלוחיו דיון ולחיו כפני
חמח וכמח מלחח דלחח
מדמח חביבא ליה : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין
בשרים

ואכרו דה רב כדא כל השוחה יין
בפורים בפה מלא עליו
החוב אומר ואוהביו כצאת השמש
בגבורתו כה השמש מחכם
את כל העולם אף היין מחכם
את כל הגוף ותניא פעם אתה
נתקבצו כל חבמי השיכורים בכרם
ביבנה ושתו כל היום וכל הלילה
ולא זוו משום ער שלא יכלו
כדמסקין בכל דוכת' : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין בשרים

הדרן עלך
חוס' חמדים
ומאחרים בגמ'. ליה הכי
בניסוחא' שלמינו וסבי
לשכחל' גמס' זו סוכא
זמני כמו חתני ביון וכו'
וכן דרך הש"ס דרנן לא
הוי בקיאי בקרלי' : חוס'
חדשים : ולחוכיו כללח
השמש וכו' . חומא לריס
למח ליה לדיקי' מדמח
סא פסוד' דקדח מוכיח
דלוחיו דיון ולחיו כפני
חמח וכמח מלחח דלחח
מדמח חביבא ליה : חוס'
חדשים : שלא יסחו יין
בשרים

כל היין שרת רביעי

כל היין שנתה: מנחם שם כל קדם כמו מנח' נכ' מנ' וסוף 'א' שחיד (להחמין שם'ל כלפ' :
 זו וזה צדד למד זו קח' : גמ' לקמלי אגד' . כמו מל יין שנו שיקר המנוח : שרת' בשלשה דברים
 במל' ילף לס מקל' : גמ' לחמיות . מלח מאי בדכס וחמ' מטיב קיין כלפ' ופנין מין מלסס
 חזר כוס סדורין כלפ' . והלביטה קרעליך כלפ' : בשחק מל' . אבל אשתים לא קל קסיל ליה

דילף כנר זכרה זכרה
 שנתה חייב כלס וזכר חיי
 לכו לשמעינן שדברים
 סל' מל' : זה חזר :
 מנח' חזרה סתם חזר
 ליש מנח' מנ' ונשח
 סדק כנ' מ' יולח :
 נמ' מ'מ' . דאנ' לשחק
 מנח' : מל' חזר דמי
 לישן . מל' חזר דמי
 שרת' לז' יוס סוב כוס
 דמי יוס סוב חזר סל' חזר
 כל' לשח' ליש : חזר
 שר' . משמ' כדי שישמר
 שר' ככהפס' שחמ' כשר
 חזר' כשר' ביו' לכן
 שר' כשר' שדק' וחזר
 כשר' כשר' כשר' כל' חזר
 חזר' שר' יוס יוס מל' :
 חזר' נקד' חזר' לז' :
 שר' חזר' נמ' חזר' חזר' :

אלא לרבי' רב אבין אמר כל מיני מתיקה : שתי' ביצר' י' לת
 במנח' תנא ק' כוסות וכמה כוס' י' דת ולת' כמה בשיעור' ג' קבין
 וחזק' ר' ארזת וכל מדה צריכה שתהא גדולה מבאן ומילך כל המסוק
 מסיבין לו וכל הפותח פותחין לו איבעיא להו שתי' ושתי' שתי' שתי'
 שתי' מאי כי אמר' שהיות מצטרפות או לא ויחזור ושתי' תיקו .
 איבעיא להו שתי' ציר או חוסין או אבל אוכלין סלוחין אחר שבת
 כרי להפ' מעט מאי כי אמרין מצוה הוא דרמא עליה עבדי
 או לא תיקו בשחוק מל' . אתיא עשיה עשיה נאמר באן לעשות
 ונאמר להלן צחק עשה לי אלפים מה להלן עשיה של צחק אף
 באן עשיה של צחק תר' חייב אדם בפירים בג' דברים באכילה
 ובשתיה ובצחק אבל ולא שתי' שתי' ולא צחק לא יצא י"ח עד
 שיואכל

ישן ב' שעות ויכיר משנתו ישן כול כל היום ולא ישתה עוד הל' יתיר יינו ויחייב משום כל חזירי
 נזילי כמל' דלית ליה המנל' לל' קל מיי' :

מחזיר

למשל מל' שם חסד פיר' דמי' י' שם כס' חסד
 פיר' ליל' כס' שם כל' שם חסד חסד חסד חסד
 שר' למש' חס' לל' חס' כס' חסד כס' חסד חסד

כל היין פרק רביעי

שיאכל וישתה ויצחק שנ' חוט הטשולש לא במהרה ינתק: **ברנ"י** חייב אדם להשתדל למצוא עמו חבורה לשחוק^{עמהם} בפורים על המן, על בניו ועל הרשעים ביוצא בו שאחריתן יהיה מרה כדענה: **מ"מ** מה"מ א"ק נקהלו היהודים בעריהם אי לשחית קהלה ל"ל אלא ש"מ לצחק ש"מ ת"ר מעשה ברב כרא ורב ייגא ורב רויא ור' צחקן ורב בצ"ד ור' שוכן ור' זיב זיבן ורב שתיין ורב שבת שהיו מסובין במרחץ של רב דנא והיו אוכלין ושתיין ומשתקין כל הלילה על המן ועל בניו ועל הרשעים ביוצא בו שנאמר בן העולם עד שבאי תלמידיהם ואמרו רבותי הנניע זמן ק"ש של שחרית אמרו שתי' קודם לתפיל' שני' ותקם חנה אחרי אכלה ואחרי שתה ותתפל אכילה ושתייה והדר תפלה ערכו בהרייהו ושתי' בכנופיא איבעיא להו שלש חבורות אחו אוכלת ואחת שותה ואחת מצחקת הי כנייהו עדיף אמר רב אכלן אכילה עדיף דאמר קרא ויאכלו וישתו ויקומו לצחק אלמא אכילה והדר שתיה והדר צחוק רב צחקן כי שמי לידיה כי האי גוונא הוי שתה בחד ידא ומצחק בחד ידא ברמיזא שנאמר אחו בזה וגם בזה אל תנח ידך: ועל בניו אהמר מפני מה נתלו עשרת בני המן רב שומן אמר כרי ליבשן ורב כרוא אמר כרי לעשות עמהם מחורה ורב מציפה אמר כרי להראות עשירתן ורב סוכא אמר כרי להראות חכמתן אמר רב רויא לכולהו אית להו פירכא לכר כדרב שוכן לדרב כרוא הא הוי מורא והיאך ארס ערשה סתורה בפרתו של חבירו ולדרב מצופה דאמר להראות עשירתן הא הוי דלפון והיה עני ולדרב סוכא דאמר להראות חכמתן הא הוי ויזתא וקיימא לן דשופה גדול היה אלא ודאי כרי ליבשן ואמר רב רויא האובד מעותיו בפורים משקין לו עד שישתכר שנאמר חנו שבר לאובר חנו רבנן לא מצא אדם שישחוק עמו משקין את בני ביתו כרי שישחוק עמו על המן דקיים מצות שחוק שנאמר והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו על אבודת הרשעים שהם כבהמת ואם אין לו אשה ישחוק בינו לבין עצמו שנא' צחק עשה לו מכל מקום אמר רב שתיין אע"פ שאמרו חוכה לשחות בפזיוס השותה כל השנה כורה תבא עליו ברכה ולא עוד אל שנאמר טוב לב שנאמר וטוב לב משתה תמיד:

הדרן עלך פרק כל היין ומליקא לה מסכת פורים

אחר השלמת המסכת יאמר זה ויועיל לשמות בעזרת היין

הדרן עלך מסכת פורים והדרך עלן דעתן עלך ודעתך עלן מסכת פורים ולא תתנשי מינן לא ביין ולא ביין שרף:

ישתה כמה פעמים ואחר כך יאמר זה

הי רצון שתהא אובנתינו ביין וביין שרף ובכל מה דמשתכר כרא בר שתיין כוס בר שתיין בוזא בר שתיין נמלא בר שתיין דנא בר שתיין חביות בר שתיין רואה טוב בר שתיין ברוא בר שתיין וסר בר שתיין:

הגדה לדיל שבורים

סידור לסדר של שורים

שתה ואכול אכול ושתה. וְכָל מְכַאוֹב לֵב הִלָּאָה זָרָה :

אֲכֹל וְשָׁתָה שְׁתָּה וְאֲכֹל. עַד לֹא תִדַּע בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל :

הָא חֲמֵרָא דְשִׁמְפְנִיָא דִּישְׁתִּי אֲבִהֶתְנָא בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא כָּל דְּצִמִּי

יִיתִי וְיִישְׁתִּי. כָּל דְּאִית לִיה וְזָנָא בְּכִיסִּיה יִיתִי וְזָנָא בִּין. הִשְׁעֵתָא חָכָא

יִשְׁעָה הַפָּאָה בְּבִיתָא דְּמִשְׁתָּא. הִשְׁעֵתָא חָכָא לְשַׁעָה הַפָּאָה שְׁבוּרִין:

זֶה גִּישְׁתָּנָה הַיּוֹם הַזֶּה מִכָּל הַיָּמִים שֶׁבְּכָל הַיָּמִים פַּעַם אֶנּוּ עוֹסְקִין

בְּמִלְאָכָה וּפַעַם אֶנּוּ אוֹכְלִים. הַיּוֹם הַזֶּה כּוֹלֵן אֲכִידָה וְשִׁתְיָה :

שֶׁבְּכָל הַיָּמִים אֶנּוּ שׁוֹתִין מַיִם אוֹ שֶׁכָּר אוֹ יַיִן. הַיּוֹם הַזֶּה כּוֹלֵן יַיִן שֶׁבְּכָל

יָמִים לֶחֶם לֵבֶב אֶנּוּ וְשִׁסְעֵד הַיּוֹם הַזֶּה אֵין פְּחוּת בִּישְׂרָאֵל בְּלִי סְעוּדַת

זָקָכִים: שֶׁבְּכָל הַיָּמִים אֶנּוּ אוֹכְלִים כָּרִי שֶׁבַע וְשׁוֹתִים לְצִמְאון. הַיּוֹם

הַזֶּה כָּלֵנוּ זוֹלָלִים וְסוֹבְאִים וְשְׁבוּרִים :

זָבָרִים חֲיִינוּ לְאַחֲשֹׁדֶשׁ בְּשׁוּשָׁן וְנִמְסְרֵנוּ לְהֵמָן הַרְשָׁע. וְגַם אֶסְתֵּר

הַמַּמְכָּה צוּתָה לְצוֹם שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִיקָה יוֹם וַיִּפְרָקֵנוּ יְיָ מִצָּרֵנוּ

וְעוֹדֵצֵינוּ אֶמְתוֹק וּמִתְעַנִּית מִשְׁתָּה יוֹם טוֹב. וְאֵלֵנוּ לֹא הִפֵּר הַמָּקוֹם אֶת

זַחֲשֵׁבֶת הַמֶּן. חֲרִי אֲבוֹתֵינוּ מֵתִים בָּרָעַב וּבְלִים בְּצִמְאָה. וְאַפִּילוּ כָּלֵנוּ

שֶׁבַע כָּלֵנוּ חֲדָשִׁים כָּלֵנוּ זָקָנִים מִצוּהָ עָלֵינוּ לֶאֱכֹל וּלְשַׁתּוֹת לְהַשְׁתַּכֵּר

בְּסְעוּדַת פּוּרִים וְכָל הַמַּרְכָּה לְהַשְׁתַּכֵּר חֲרִי זֶה מִשְׁנִיחַ :

וְעוֹשֶׂה בְּרַבִּי גִּרְגֵּן וְרַבִּי יִנָּא סָבָא וְרַבִּי חֲמֵר וְרַבִּי שִׁבְרֵן וְרַבִּי בְּקָבֹק

שְׁחִי אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים בְּסְעוּדַת פּוּרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה

הֵיוּ מִשְׁתַּכְּרִים עַד שֶׁנִּפְלוּ תַּחַת הַשִּׁלְחָן וְכֻסְּם בְּיָדָם וּלְמַחֲרַת מִצָּאִים

תַּלְמִידֵיהֶם מֵתֵנְגְלִים וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן פֶּת שַׁחֲרִית :

אָמַר רַבִּי בְּקָבֹק הִנֵּמְפִיתִי חֲרִי כִּכְר שְׁמִיחָתִי בְּשִׁמְחַת פּוּרִים וְלֹא

הגדה לגיד שכורים

זכיתי שתעשה סעודת פורים שלשה ימים ושלשה לילות עד שדרשה
בן יינא סבא שנאמר מיגון לשמחה ומאכל ליום טוב מה יגון לילשה
ימים ושלשה לילות כמו שנאמר וצומו עדי ואל תאכלו ואל תשתו
שלשה ימים לילה ויום בן שמחת יום טוב. רבי גרגרן אומר שבקעה
ימים שנאמר ומאכל ליום טוב ואין אכילות פחות משבקה ימים.
והכמים אינם אומרים כלום אלא אוכלים ושותים עד ימות המשיח:
ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן המגלה לעמו ישראל ברוך הוא
בגדר ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם ואחד שומע ואחד

תם ואחד שאינו יודע לשתות :

חכם מה הוא אומר מה העדות והחוקים והמשפטים לעסוק יומם
ולילה חלא טוב גנו שבת על סיר הבשר או לכת אל בית
המשתה ואף אתה אומר לו אין נפטרינ עד הפסח ממקומן :
שומע מה הוא אומר מה שמחת פורים לכם אשר לא ראיתם לא
המן ולא מרדכי לכם ולא לו ולפי שהוציא את עצמו מן התכל
בפר במגילה ואף אתה תקחה את שיניו ואמור לו וכל זה איננו שיה
די ולא לו. אלו היה שם היה נתלה :

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו סעודת פורים הוא וכך
המסעסקים בה זוכים ליהנות מסעודה שר לויתן :

ושאינו יודע לשתות את פתח לו את הפה שנאמר תרחב פיה
ואמלאהו ונאמר ולמדך את בני ישראל שימה בפייהם :

יכול מראש חודש לפי שנאמר והחדש אשר נהפך להם תלמוד לומר
היות עושים את שני הימים ההם. יכול מעלות השחר תלמוד
לומר מיגון לשמחה. לשמחה לא אמרתי אלא בשעה שהכוסות
מוזנין לפניה :

הגדה לליל שְׂכוּרִים

מִתְחַלֶּה הָיָה מִתְעַנִּים שְׁלֹשָׁה יָמִים וְאוֹכְלִים יוֹם אֶחָד וְעֹכְשִׁין
מִתְעַנִּים יוֹם אֶחָד וְאוֹכְלִים עַד קֵץ וְאֵין תְּכֵלִית . עַד שִׁכְלָה
הַבָּשָׂר מִהַשְׁכֵּחַ וְהַיִּין מִהִכּוֹס וְהַפְּרוּמָה הָאֲחֵרוֹנָה מִחֵקִים וְאִם יָמִי
הַתְּעִנִּית וְחַגִּים מְבוֹטְלִים יָמֵי הַפּוּרִים יִהְיוּ לְעַד קִיָּמִים שְׁנֵאֲמַר וַיְמִי
חַפּוּרִים לֹא יַעֲבִרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזָכְרָם לֹא יִסּוּף מִזְרָעָם :

כְּרוֹךְ שׁוּמֵר יֵינוּ בְּמִרְתָּף כָּל הַשָּׁנָה לְכַבּוֹד פּוּרִים . כְּרוֹךְ שְׁחָשֵׁב
וּמְנָה וְסִפָּר אֶת הַחֲבִזוֹת שֶׁלֹּא יִגְזְלוּ מִמֶּנּוּ שֶׁבְּכָל הַשָּׁנָה הַשְׁתִּיָּה
רְשׁוֹת בְּפּוּרִים חֹבֶה לִשְׁתוֹת שְׁנֵאֲמַר וְהַשְׁתִּיָּה בֵּרַת שִׁישְׁתֵּכֶם וַיִּשְׁן
וּבְחִלּוּמוֹ יִרְאֶה שִׁישִׁי לוֹ רְכוּשׁ גָּדוֹל :

וְהָיָה חַיִּין שְׁעֵמֶר לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ כִּי בְּרִצּוֹת הַמָּקוֹם לְזָכוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל
הָרַבָּה לְקֹדֶם סְעוּדוֹת שְׁלֵמָה וְכוֹסוֹת שֶׁל בְּרָכָה . קְדוּשַׁת הַבְּרָכָה
מִיָּלָה וּפְרִיזוֹן הַבֵּן . בֶּרֶךְ מִצְוָה וְאִירוּסִין סְעוּדַת גִּשּׁוּאִין וּבְרַכַת מַעֲנִין
חֲתוּם . אִשְׁרֵי מִי שֶׁזָּכָה לְכוֹכֶם וְכוֹסֶם בְּיָדָם :

צֵא וְלִמַּד מִה גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַגֶּפֶן מִמַּעֲלַת יֵתֵר הַעֲצִים . שֶׁכֵּךְ הַעֲצִים
פָּרִי לְאַכִּיכָה וּפְרִי הַגֶּפֶן לְאַכִּיכָה וְשִׁתִּיה וְעָלֶיו אָמַר הַכָּתוּב לָךְ
הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַחַד לָךְ הַמְּמֻלָּה וְהַמְּתִנְשָׂא
קָכָל לְרֹאשׁ לָךְ הַגְּדוּלָה שְׁנֵאֲמַר מְגִדִּי יְשׁוּעוֹת מִלְּפִי וְאֵין יְשׁוּעוֹת
אַלֶּא יֵין שְׁנֵאֲמַר כּוֹס יְשׁוּעוֹת אִשָּׁא . וְהַגְּבוּרָה שְׁנֵאֲמַר גְּבוּרִים לִשְׁתוֹת
יֵין . וְהַתְּפָאֶרֶת שְׁנֵאֲמַר עֲסַרְתָּ תְּפָאֶרֶת שִׁיכָה מֵאֵי שִׁיכָה שְׁבָעִים
בְּרֹאמֶר בֶּן בֶּן בֶּן שְׁבָעִים לְשִׁיכָה זֶה חַיִּין שְׁנֵאֲמַר יֵין שְׁבָעִים .
וְהַנִּצָּח שְׁנֵאֲמַר לְנִצָּח יִשְׁכַּח אֲבִיו וְאֵין אֲבִיו שׁוֹכֵה עֲצָמוֹ אֶלֶּא בֵּינָן
וְהַחַד שְׁנֵאֲמַר הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב וְאֵין טוֹב אֶלֶּא יֵין שְׁנֵאֲמַר וְשִׁתָּה בְּלֵב
טוֹב יֵינְךָ הַמְּמֻלָּה שְׁנֵאֲמַר יֵין מְלָכוֹת רַב . וְהַמְּתִנְשָׂא שְׁנֵאֲמַר אֲדִנְיָה
מִתְנַשֵּׂא אֲדִנְיָה זֶה חַיִּין וְהוֹשִׁבָנָא וְדִין כְּחוֹשִׁבָנָא וְדִין . לְרֹאשׁ

הגדה לליל שבועים

שנאמר יני ראש אל תקרא יני אלא יני: דבר אחר קד הנהלה זה מרדכי שנאמר ופרשת נהלת מרדכי. והנהגה זה אחשוורוש שנאמר ומעשה תקפו ונהגותו. והתפארת זו אסתר שנאמר באן ועמרת תפארת בראשך ונאמר קדן נישם כתר מלכות בראשה מה להלן אסתר אף באן אסתר. והנצח זה שושן הבירה שנאמר למנצח על שושן. והודו זה סוס המדך שנאמר וסוס הודו במלחמה: והממלכ זה הנפן שנאמר ויאמרו העצים הנפן מלכה עלתו והמתעשא לכל לראש זה היין שקל המרבה להורידו להורנו הוא חומר ועודה לראש:

החדש אשר נתפך להם מינון לשמחה ומאכל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשדח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים מינון לשמחה זה אכילה ושתיה שנאמר יהודה וישראל רבים אוכלים ולותים ושמחים. ומאכל ליום טוב זה שברות שנאמר וטוב לב משתה תמיד. ושמחה זה אכילה שנאמר אכול בשמחה. מנות זה שתיה שנאמר יי מנת חלקי וכוס. ומתנות לאביונים זה אכילה שנאמר ואביוניה אשביע לחם:

דבר אחר מינון לשמחה שתיים ומאכל ליום טוב שתיים: משתה ושמחה שתיים ומשדח מנות שתיים ומתנות לאביונים שתיים: אלו עשרת בני המן שנתלו על העץ בשושן ואלו הן: פרשנרתא דלפון אספתא פודתא ארליא אריתא פרמשתא אריסי ארדי וירא:

רבי ומרן היה נותן בהם סימנים פדאלספור ארלאריאפר אריאריי: רבי שתיין אוימר מינין שנים פורים היה עשר פעמים גדול מינס פסח: בפסח מה הוא אוימר מקבול פרעה הושב על כסאו ופפורים

תורה לליל שכורים

זה הוא אומר ואת עשרת בני המן תלדו אמור מעתה בפסח שותים
ארבעה פעמים ובפורים חייב לשתות עשרה פעמים :

רבי נתנן אומר מנין שכל שתיה בפורים היא של ארבע כוסות
שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר: אורה אחת
ושמחה שתיים: וששון שלש. ויקר ארבע. אמור מעתה בפסח שותים
ארבע כוסות ובפורים שותים מאה וששים כוסות :

רבי שזון אומר מנין שכל שתיה בפורים היא של חמשה כוסות
שנאמר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. היתה אחת.
אורה שתיים. ושמחה שלש וששון ארבע. ויקר חמש אמור מעתה
בפסח שותים ארבע כוסות ובפורים שותים מאתים כוסות:

- במה מעלות טובות למקום עלינו :
- אלו נהנה ונשתי ולא מלכה אסתר תחתיה דיינו :
- אלו מלכה אסתר ולא קראה את המן אל המשתה דיינו :
- אלו קראה אסתר את המן ולא נדדה שנת המלך דיינו :
- אלו נדדה שנת המלך ולא בא המן אל החצר דיינו :
- אלו בא המן אל החצר ולא הרביב את מרדכי על הסוס דיינו :
- אלו הרביב את מרדכי ולא נפל על המטה דיינו :
- אלו נפל על המטה ולא דבר חרבונה דיינו :
- אלו דבר חרבונה ולא נתלדו בני המן עם אביהם דיינו :
- אלו נתלדו המן ובניו ולא נתן רכושם למרדכי דיינו :
- אלו נתן רכושם למרדכי ולא נעשה נקמה בשונאים דיינו :
- אלו נעשה נקמה בשונאים ולא נקבעו ימי פורים דיינו :
- אלו נקבעו ימי פורים ולא נצטוינו לעשות משתה ושמחת דיינו :
- על אחת במה ובמה טובה כפולה ומוכפלת למקום עלינו. שנהרגה

הגדה ליל שכורים

ושתי ומלכה אסתר. תחיתה וקראה את המנאל המשתה וגדלה שנת
המקד ונבא המן אל החצר והרכיב את מרדכי על הסוס ונפל על
המסדה ודבר חרבונא ונתלה המן וגניו ונתן רכושם למרדכי ונעשה
נקמה בשונאים ונקבעו ימי פורים ונצטוונו לעשות משתה ושמחה
בכל מושבותינו :

רפן צחקיאל היה אומר כל שלא עשה שלשה דברים אלו בפורים
לא יצא ידי חובתו ואלו הן אכול שתה ורקוד אכור כמו שנאמר
לך אכול בשמחה לחם : ומגין שלהם הוא מעודה שנאמר ולחם
לכב אנוש יסעד ונאמר לא על הלחם לבדו יחיה האדם. לבו אכלו
משמנים. ויאכילה את המן. אל תקרא המן אלא המן. מבאן למדנו
שסתם זמן אכילה בפורים. שתו כמו שנאמר ושתה בלב מוזב יינה
ונאמר בעשות אותם ימי משתה ושמחה מאי משתה שתה. ומפני
מה נאמר יינה ולא שכרה או מימיה ללמד שמצוה עלינו לשנות
כל תיין אשר בבית ולא משקה אחר משום שנאמר ומותר האדם
מן הבהמה אין אל תקרי אין אלא יין. ומגין שעיר מצמרף למגין
בשתיה שנאמר שתה גם אתה והעיר. ומגין שאין שיעור לשתיה
שנאמר שתו ושכרו וקיי :

ורקוד כמו שנאמר להיות היהודים עתידים כיום הנה עתידים לא
נכתב אלא עתודים : ללמוד מה עתודים מרקדים אף היהודים
חייבים לרקוד בפורים. ונאמר עת רקוד ואין עת אלא פורים שנאמר
בעת הזאת רוח ותצלח יעמוד ליהודים. ומי לנו גדול מהלל הוקן
שתיה חקד לפני ההיכל בשמחת בית השואבה מפני שכתוב
השואבתם מים בששון : עד אחת כמה נכמה מצוה לרקוד על תיין :
בכל דור ודור חייב אדם קראות את עצמו כאילו הוא הית בשושן

הגדה לליל שכורים

הבירה שנאמר וכאשר קברו על גפושם ועל זרעם. לא מידכי ואסתר לבדם נצולו מדי המן אלא אף אנחנו שנאמר קימו וקבצו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנזקים עליהם ולא עבוד לפיכך אנחנו חייבים לאכול ולשתות ולשמוח בפורים לעשות משתה ויום טוב להיות זוללים וסובאים ומאחרים על היין ורוקדים בעתה ובעשות כסערת שלמה בשעתה וכסערת המלך אחשוורוש ולברך על הגסים ולמען היותינו רגילים מוזמנים ומוזכנים לסעודה של לילית הלילה :

הללו יין הללו שותי יין יהי חיון מבורך מכל המשקים שבעולם מצאת השמש עד בואו הללו ושכחו בפנינו רם על כל משקה חיון על שכר ומים כבוד ומי כיון משתנו המבדחי מלדתו על הקרים המשפילי מקום תחנונו במרתף מתחת לארץ מקימי מעפר זולל מאשפות ירים סיבא דחשיבי קמצנים עם נדיבים מלך גער עם זקני עמו מלשיבי בחורים ובתולות יחדיו אחוזת מדעים שמתים הללו יין :

בצאת השמש בנבחרתו ישמח הירקב בפרמו הנפן תתן פריה ענבים ולא באושים השכר ראה ויגוס המים חלו אחור וזללים רקוד כאלים וסבאים כבני צאן מה לך השכר כי תגוס המים כי תזלו לאחד הזוללים תרקוד כאלים סבאים כבני צאן מלפני חיון חזרי ארץ מלפני תבואת הירק המחפיר ומבאיש שכר ומים איתקיו מבזים למעני מים .

אוכלים ושותים עד בלי די ומקדים מעט :

שמואל המלך תדקדק על הרחוב וצוה דהביא חממת יין מלאה כי אכלנו לשבעה ועוד לא שתינו בחדבתינו שפוד ועמק על המים וחדר אף משג השכר תרדוף ותשמידם מתוך רבצית :

הגדה לליל שכורים

לא לנו לעמוד מן השלחן כי עוד היום גדול ועוד אוכל בקערה
והפוסות אינם ריקים למה יאמרו הנזים נרפים הם על בן הולכים
קדריהם ואנחנו לא בן אתנו כי על יום טוב באנו מה לנו לבסוף
ולזהב וכל צלמי בני אדם פה להם ולאישתו לשון להם ולא יטעמו
שנים ולא יטחנו אוכל ולא יבלעוהו בגרונם שמתו יאכלו רעים כי
זמן אכילה היא שתי ושכרו דודים כי יום פורים הוא :

אהבתי כי תשמע אזני קור קורא לאכול לתם אפפוני חבלי העב
ומצרי צמאון מצאוני צרה ויגון אמצא שמחתי באומרים לי
בית היין נלך בי ישבו בסאות למשתה פוסות מלאות עד גדתם
מה טוב ומה נעים שבת זוללים וסוכאים גם יחד שומר שכורים יי
וקי יהושע גם אם אור עיני עובדי ישמור את הנזי מדחי :

סה אישבי היין כל תגמוהדי עלי כוס ישועות אשא בעוד נשמה
באפי נדרי ליין אשלים נגדה גא לכל שותיו בפתצרות בית היין
ערב ובוקר וצתרים תלדו יין :

אין נאמרים אלא סגול נפולים תפוס תפסי יי קונעים גיין וחסם לנאמרים מרים :

האורחים מביהדים כוסם ואומרים

תלדו את היין כל השותים שפחוהו כל הסוכאים כי נבר טובועל
כל המשקים תלדוהו :

הודו לפעל תבית כי טוב	בי לעולם חכדו :
אוהב הבריות ירא אלהים	בי לעולם חסדו :
אביר השועים בחיר האדונים	פ ל ח :
לעושה מערכות נדחות לבדו	פ ל ח :
למסדר שולחני בתבונה	פ ל ח :
לנותן יתרון ליין על המים	פ ל ח :

תנודה לליל שכורים

כ	ל	ח	לממלא גביעים גדולים
כ	ל	ח	זין מוכתר לכבוד היום
כ	ל	ח	מתוך קחך נותן ומיחות בלילה
כ	ל	ח	מדם ענבים ומקבוליהם
כ	ל	ח	מברי שפוק מים בתוכם
כ	ל	ח	ער פרפור אכוס ידו נמויה
כ	ל	ח	למענגנו גתר אותו לגורים
כ	ל	ח	קנו היותרת והקבר אשר בתוכו
כ	ל	ח	נהנותר שגל האמפסוק
כ	ל	ח	ניאמר גערוד שגלון במדבר
כ	ל	ח	זכה ביום נכחים גדולים
כ	ל	ח	חלקם הקריב בספר אדירים
כ	ל	ח	לא נסך ינו בחדרי האמורי
כ	ל	ח	ולא נסך לשעירים אבירי קשן
כ	ל	ח	מפל טובו נתן לרעיו נהלה
כ	ל	ח	ולא שכח פני ביתו אמרו מעבוד
כ	ל	ח	שפצמאוננו זכר לנו
כ	ל	ח	ויפרקני מן הרעב
כ	ל	ח	עינו לא חסה על לחם ובשר
כ	ל	ח	לבן יברכהו טובן שמים

נשמת כל חי מדבר תברך את שמך בחיר המשקים ורוח כל בשר
אדם תפאר ותרום זכר מעלות משרת ענבים מן העולם
ועד העולם אתה מקור כל שמחה וישועה ומפלצתה אין לנו תודה
תיגה . בכל עת צרת וצוקה אין לנו מנחם אלא אתה . טוב ומטיב

תורה לילי שכורים

לכל בריאים וחופא לכל תחלואים משפך אף וחמה מרחק יגון ועצב משגב ארדה בצרה מעורר ישנים מקיץ גרדמים ומפילתנומה ותרדמה על עפעפי מקצצים . משיח אלמים וסוגר פה . מרבה דברים וקף בפופים ומשפיל עומדי וקופים : פוקת עורים ומכה בסגורים ולך דברה אנהנו נותנים היום שפח והדירה . אלו פינו רחב פים ושתותינו רחוקות במרחבי רקיע וידינו פושרות למות הבוסות ורעלנו קלות פאלות לרוץ אל בית היין אין אנו מספיקים לשעות פאות נפשנו ולחשתהפר לכבודה פחובותינו על אחת מאלק אפי אלפים ברכבות הטובות שגמלת עלינו ברעב ונתנו וקצמאון הרויתנו מיגון הצלתנו מדאנה חלצתנו וממים המרים המאחרים דליתנו . על כן איברים שחוקת פנו ורוח ונשמה אשה חזרת באפינו ולשין אשר הכבדת בפינו הן הם זעירו ויגידו גבורותיה כי כל פה ימלא מטוב טעמה וכל לשון תלקק צוק דביקה כל יד תלקט פרי נפנה וכל רגל תדרוך בנת ענביה וכל חלבוות ישמחו על פעלותיה . בדרך שקתוב ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן . מי כמוד מציל עני מצרתו כי ישתה ישפח רישו פאמור תנו שבר לאובר ויין קמרי נפש וגאמר ושמח לקם פנויין ובניהם יראו וישמחו יגלו לקם ביי כוס ישועות וצא ויבריע המים שוטפים תלד ויושביה השבר שבעמו כר ואהריהו לענה התירוש עודנו בלי גבורה היין מתוק

חידה חזק גבור רם ונשא :

סימן עלהררי עד בשרו כבשן אמר ורמסוהו כרגלים להקצר וסיעושו קר הוא על פני פים בדיניהו את טעמו אסור בדתים וכלי ברזל כי בא יוסו או יהיציב לפני קלבים וכל קדישו עמו כמים טהרים דברים ומוכים לרשע מוכו מסיר טפה לנאמנים ויתגם בליכור בלחמו . גוציר במים ויבשו ויעתק צור כמקומו :

ובסקהלות בחורים וגם בתולות ונשים עם גזרים יהלכו קטב במשקלה בבוס ויבדע ויכרו לו

הנדה לילי שכורים

תעלה אהביו וקראתו ידועו לכבודו בשותם רוסמות דיון בגרונם ובסוה מלאות
ביתם שכן חובת כל השכורים. לאכול ולשתות ולשכות בפורים. להודות ולהלל תעצומות
עמו. בעבור נח אשר החל לעבדה. אל העלב פני כספר שכתבה.

ושתבח ספה לעד סקור שמתתנו הכתוב ידוע דפות וברקים כושלות מאסין. המוכר
תכסים בערסם וכפר מהשבות ערומים ברוך אתה בבואה מן העלב. וברוך אתה
בצאתה מן הסרסר. ברוך גוטעה וברוך עישה. ברוך מוכרה וברוך סנה. ברוך סכנה
וברוך שותה ברוך בבור כסין לשבת ערסם. ובכן בלילה ההוא נדה שנת הלילה:
אז בסקור אהשורש הכנה. בא הקניו שני הלילה. נדה גורו עליו שרי הסנה. בלילה ההוא
נדה שנת המלך: דבר כסין עשה הכנה הפקידו פקידים כסאות הסנה. ובתחלות
גססו אז יר הנא סרים הסנה בלילה וגו': ורע היהודים לשב בשער הסנה. הן מצאה בת
דודו בעיני הסנה: טוב נסל נכתב בכפר רפני הסנה. בלילה וגו': ענין המנרע על היהודים
אל הסנה. ככה רב הביא אל גני הסנה. לחרם ולאבדהכר כרונות הסנה. בלילה וגו':
ברכי ככש שם ואמר על חרון אף הסנה. ורע דודרע לאבדה לחיות פני סנה: סעודה
עשתה דרסה וקראה הן עם הסנה. בלילה וגו': ענין גכ הצורר בעסמו פרחי הסנה.
קניו חס בשמש סאות הסנה: עזו סר כקליו ברבר הסנה: בלילה וגו': כפינור נעשה
סנינור קהלשנו אל הסנה: נעה בלילה איו פאת הכנה: שכתבה במעלה סמת הסנה:
קלו אותו ואת פניו כפקדה הסנה: בלילה ההוא נדה שנת הסנה: ובכן כסוב רב
הסנה כיון:

אסין כבורותיה הפלאת הן: בגסוע צדק תמים גפנו הן: נדה נסחרות בשותותי מן העין:
כסוב לב המלך כיון: דוד הפקנה רשונם נכלקה בשכורי הן: הוציא סכני צדק הקראת
אברהם דסם הן: ונתעקנה פנות דוס את אביהן הן: כסוב וגו': וכן בית אברהם כים
שאל ולא הן. ורע קעביר תרסם קנה ושתה הן: כסוב תכין תחק לאביסנה ושתה הן:
כסוב וסמר: תעלב הביא לאביו כסעססין: כרה כרה יוסף תאריו וחסססין: לריח נחמה
נבחר נקה הן כסוב: כסער ניור סרוסין הן: ניור כסוב אנה כי רבב אגיש ישמה
הן: סורו לא לסמור סובא הן: כסוב וגו' עשור קראה סנה. הקניו ברוב הן פדות שנה אל
תעסו ססשתה הן: נער דנה כשכיר וכנהר עקרו הן: כס' וגו': קייסו והקלי היהודים ערסם
לשתות הן: רעס וצורקים וכאסרים על הן ססות נפשי סות כסודי הן. כסוב רב המנה כיון:
כי בעבור זה גם ברוך הדיה. חסוס גרלשו כסורסם סס כסחנה

הן בני אונקה שכת בהדיה ושתה כלב סוב ינה

שתה שתה שתה גם שתה

שתה אף שתה כאת נפשה כי בעבור זה גם ברוך הדיה
יגיע כפיה כי תאכל אשרה ויטב דנה.
רע כי ייטנה. או כי קסת דנה. אל תקנה יוסף.
ססן כי ינסנה לרע כי יסיהה אכיר סה דנה
וקר רב סובה: כי ישבה בן בניה. שמה תסנה.

שתה וגו'
שתה וגו'
שתה וגו'
שתה וגו'
שתה וגו'

תורה ליל שחורים

תאבדת נעוריה . כי תשקה חמתה . הסירה סכנה
 מעל כי ימעול . רע באת קה . תאבד אשה
 ואף אם תסאף . יאמר שמה ינה : אל תלשכ אונק
 ודקה ליבה בך : נא אל תפוג לבך ואל תנח ידך
 חזק ואמץ לבך : וזכור את בוראך : ועד תחשף שמשה
 שמה גם שמה שמה אף שמה נמשה כי בעבור זה : גם ברוך תהיה :

לשנה הבאה נשתה בכפלים

מן האחרים נרכה לחנוכ על סיון נארים :

דמר סדור פורים בתלקתו . קבל משפטו ותקתו . כאשר זכינו לשחות בראשיתו בן נגה
 לשחות באחריתו . בין אחר דמן לברוך מרדכי לא ידענו . ושם תרכזה מלבד זכרנו .
 לכן עשינו כאשר נצטוונו . הנה שפרנו אתנו ופועליתנו נברת על פנינו :

הקראים מקדים אחד מביניהם ודוקרים מבינו ושוררים

אבל הוא ימלא ברסו . בקרוב במתרה במתרה בפנינו בקרוב . אבל ושתה אכזר ושתה סלא
 בקרוב בקרוב : בלען הוא ימלא ברסו וגו' : יגרען הוא . ילען הוא ימלא ברסו וגו' : דתמן
 הוא . ותמן הוא זכר הוא . תסרן הוא ימלא ברסו וגו' : מילן הוא . יקמן הוא ברסו הוא . קן
 הוא . מוגן הוא . נריב הוא . סובא הוא , עשיר הוא . פורן הוא . צחקן הוא ימלא ברסו וגו' :
 קצין הוא . רהנן הוא שפרן הוא תמקף הוא . ימלא ברסו בקרוב במתרה במתרה בפנינו בסוכה :
 אחד מי יודע אחד אני יודע : אחד הוא תמן המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ :
 שנים מי יודע שנים אני יודע שני , ימים פורים אחד הוא תמן המלשח אלהים ואנשים
 בשמים ובארץ :

שלישה מי יודע שלישה אני יודע שלישה סעודות בשבת שני ימים פורים אחד הוא תמן
 המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ

ארבע מי יודע ארבע אני יודע ארבע כוסות בפסח שלישה סעודות בשבת שני ימים פורים
 אחד הוא תמן המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ :

חמשה מי יודע חמשה אני יודע חמשה רעשים ארבע כוסות בפסח שלישה סעודות בשבת
 שני ימים פורים אחד הוא תמן המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ :

ששה מי יודע ששה אני יודע ששה קני סנורה חמשה רעשים ארבע כוסות בפסח שלישה
 סעודות בשבת שני ימים פורים אחד הוא תמן המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ :
 שבעה מי יודע שבעה אני יודע שבעה ימי משנה ששה קני סנורה חמשה רעשים ארבע
 כוסות בפסח שלישה סעודות בשבת שני ימים פורים אחד הוא תמן המלשח אלהים
 ואנשים בשמים ובארץ :

שמונה מי יודע שמונה אני יודע שמונה ימי תעוה שבעה ימי משנה ששה קני סנורה
 חמשה רעשים ארבע כוסות בפסח שלישה סעודות בשבת שני ימים פורים אחד
 הוא תמן המלשח אלהים ואנשים בשמים ובארץ :

הנדה לדיד שכזרים

הַשְׁעָה יִי וּדְבַר הַשְׁעָה זֶהוּ חֻקַּת שְׂמֹנֶה יָמֵי מִצְוֹת שְׂכָנָה יְמֵי מִסְתָּה שְׁלֹשָׁה
יְמֵי מִגִּזְרוֹת הַחֲשֵׁים אַרְבָּע בִּטּוֹת כַּפְסֵם שְׁלֹשָׁה מִעֲזֻרוֹת בְּשֶׁבֶת עֲשֵׂי יְמִים פְּדִים אַחֵר
זֶה הֵיוּ הַמִּשְׁמַח אֱלֹהִים וְאֵנִישִׁים בְּשִׁמְסִים וְזֹאת:

עשרה מי יורע עשרה אי יורע עשרת בני המן תשעה ימי דתג שמונה ימי חנוכה שבעה ימי משה שנה כני מורה תשעה חשים ארבע כוסות בפסח שלשה כעורות בשבת שני ימים פורים אחד הוא היין דכשטם יאהים ואנשים בשמים ובאגף :

אחד עשר מי יורד אחר עשר אני יורד עשרה עשר וייעות עשרות בני המן העתה ימי החג
שמינה ימי תנובה שבעה ימי משחת ששה קני מנרה המטה הרושים ארבע כוסות
בכרך שלישה כעודות כלשבת שני ימים פורים אחד הוא היין המטמח אלהים ואנשים
בשמים ובארץ :

שנים עשר כי ידע שנים עשר אני ידע שלמים עשר עונות מים עשתי עשר ודעות עשר
בני הין תשעה מי הין טמנה מי הוכה שבעה ימי מפתה עשה קני מורה הכנה
ולשים ארבע בוכה יפח שלשה כעזות בשבת שני ימים פורים צחר הוא הין הכשמה
איהם ואנשים בשמים ובארץ :

[illegible]

הרד"ק גדיא הר גדיא הרזבין **שנא פארר** זיין הר גדיא הר גדיא :

לעתה נבא בדננצד ואכל עשקא דחלקא בדיא דובין אפא פתלי וזי חד גריא חד גריא :

וְאֵלֶּה אֲמֹתַי שֶׁהִקְדַּח מִן הַגִּלְגָּל וְאֵשֶׁר הִגְלָה נְכוּסֵי-נֶפֶשׁ דָּאֵבֵל עֲשָׂבָא דְדִּיקָא בְּרִידָא דְּוִינ' אֲבָא בְּמַרְוֹ וְזִנְי מִדְּ גִידָא דִּרְ גִּידָא :

וְאֵלֶּה שְׁמֵי שְׁתֵּי מַלְכֵי עֲמֹרָה שֶׁכָּתוּב שֶׁהָיָה מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנֵּה גְבוּרָתָם וְדָאֵל עֲשָׂא דְחֵקָא בְּרִיּוֹתָא דְזֻבִּין אֲבָא בְּתַר וְזִי חַד גְּרִיּוֹתָא חַד גְּרִיּוֹתָא :

וְאַתָּה אֶלְעִזְרֹשׁ וְצִוְהוּ לְהַרְגוֹ אֶת יוֹשִׁעִי שֶׁהִתְחַקֵּה מַלְכָּה אֶסְתֵּר וְשֶׁהָיְתָה מִן הַנָּחִלָה אֲשֶׁר הִגִּידָה נְבוּכַדְרֶשֶׁר הָאֵלֵךְ עֲשֹׂבָה דְחִלְקָה בְּרִידָא דְבוּיָן אַבָּא בְּתָרֵי וְזוּי חַד גְּרִיָּא חַד גְּרִיָּא :

אָמַתָּא בְּתוּרָא וְרַשׁ וּבְקִלּוֹ לְמַלְכוּתֵי בְּמַלְכָּא אֲדִישׁוּרֵשׁ עֲצָתָא לְהַרְגֵּנָהּ אֵת וְשִׁמְיָא שְׁהִיחֵתָּהּ מִלְכָּה אֲסִתָּה שְׁהִיחֵתָּה כֵּן הַגּוֹמֵה אֲשֶׁר הִנֵּה נִכְסְוֵנָהּ דְּאֵתָּה עֲשֵׂבָא דְּהִתְקָא בְּרִיָּא דְּזִינָא אֲבָא בְּתָרֵי וְזִי הָרָה נָדִיָּה הָרָה נָדִיָּה :

וְיָתֵא מִדְּבָרֵי הַהוּא עַל בְּתָן וְתִרְשׁ שֶׁכֶּשֶׁר לְעִלּוֹת יָד בְּכַסֵּף שֶׁצָּנֵה לְהִרְגוֹ אֶת וְשֵׁתִי שֶׁמִּתְהַיֵּה מִלֵּדָה אֶתֶּר שֶׁלִּיחָה מִן הַחֹקֶה אֲשֶׁר הִגִּיד נְבוּכַדְנֶצַּר רֶאֱכַל עֲשֵׂהָ יִדְחָקָה בְּרִיאָה דְּנֻץ אֶבֶן בְּהִי זֶזִי חֵר גִּידָה חֵר גִּידָה:

אָמאָר הָמֶן הַזֶּה לְהַלְוֹת אֶת הַדָּבָר שֶׁהֵיךְ עַיִן בְּתוֹךְ וְהִירָשׁ שֶׁבְּקֹשֶׁר וְשִׁלּוֹת יוֹד בְּסִלָּף אֲחֻשָּׁשׁ
שֶׁזֶה קִרְוָנוֹ אֵי וְשִׁמִּי שֶׁתְּהִיָּה מְלֵכָה אֲסֵר שֶׁהִיָּה מִן הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִנֵּה נְבוֹכַדְנֶצַּר
רָאָה עֲשָׂא הַדְּמָא בְּרִיָּא רַבּוֹן אָבָא בְּתֵרִי זִוּי חַד נְדִיא חַד נְדִיא :

הגדה לליל שכורים

ואתא המליך ויחלה את המן שרצה להלות את סרבי שהניד על בנין וחרש שנקשו לשנים
 יר במלך אחשארש שצנה להרוג את ושמי שמתחיה סבה אסתר שהיתה מן הנדה
 אשר הגדה נבוכדנצר האכל עלשבא דחלקא ברקיא דנבין אבא בתרי זחי חד גררא חד גררא :

סליחות לפורים

ויעבור הכוס על פניו ויקרא ,
 כל תופשי כנור עגב ומגים ,
 כל שותי שכר יינות ושכנים ,
 האספני הגה התקבצו יחד ,
 בואו בעלי שיר נגן הישיבו ,
 בואו שכורים פיהם הרחיבו ,
 הן כעת הזאת כל שמחה נאחד

א סליחה ע"פ א"ב

איכבה אפצה פה ואך אשא עין. בלבלה לשני מנהמת יין. גם אור
 עיני אתי אין. דמיתי לאיש נפצע בבלי זין : הן הרבה שתיתי
 מזיתי. ונחלאתי. ומכר אשר יאכל הרביתי זממי נתקו וננועו סעיפי
 מחשבותי. חם לבי בקרפי חמותי אור ראיתי. טפי יכול נפנים
 ירדו חדרי. יסורו עלי וסלו פה אבירי. בשגרו ברפי ורערו אברי .
 לשוני אסור בבמאמר עד בן לעו דברי : מים אין די לרות צמאני
 נחר במלקותי חבי וטרוגי. סחי גם רוק אין תחת לשוני. עדה ראשי
 בקה פתי ואני : פעמי רפו רגלי עפו וננפו. צעדי יצרו ומאזר עיני
 חלפו ועפו : קורות תבית עמי יסובו ועמדתה ירוספו. רעד שתיתי
 ועל ראשי חפפו : שעו ממני אולי אוכל להרדם. הנזמה אם אמצא
 אשוב במקדם. אקין אבקשה עוד יין אדמדם. אלעימני גא מן
 האדום האדום . ויעבור הכוס על פניו ויקרא :

ב שניה מיוכרת ע"פ א"ב

אור ארבעה עשר שרחן עורכים. דג יין ויבשר עליו מתוחים : באים
 לחקור ממסך במזרחי יין . ובלים רקים יסורו מגדר העין :

נביעות

סליחות לפורים

גביעות ופוסות גדולים וקמנים . על שפס יעשו ארזמים שרקם
 זבגים : רחוק ככל מיני מאכל מבינים . יין ותיירש בפלים מפקים
 שונים : המרתף יחפש בלילה והוא פירות . ונשתו מים מן הפתים
 ומן החצרות : ועודים לאכול בראש הומיות . ומסבים לשתות
 בפיפיות . ורזים למצוה ולעשותה מקדימים חייב לבסומי בכל לב
 מקיימים : חזים בפוכבים נהיה כל הלילה . אם עוד השחר לא
 עזה : מחו מראות עינינו שתק בחר . לפד אשהיין קרבינו הבכיר :
 יוספים אנהנו מחול על קדש המקדים ומאחרים בגשף עד צאת
 שמש קדים : כל הסידים והקערות גריק תובם נאכל והקליפות
 נזרוק : לעז דברינו ורגלינו אסורות פנינו צהובות בחרות צחורות :
 נמעדו קרסלינו בשלו ונפדו . סביב יתהלכו רעדו ונבהלו : סבאנו
 הנה הלך וכזה . נשרפים באישים כליל פעוזה : עבי שחקים זו
 יין פמים הריקו . או עינות תירש וקבים השיקו : פקדת כל חמר
 ומקנן קרבו מלאים באו ורקם שכו : צחה כל לשון ונפש שוקקה .
 נחר הגרון בקראו הב הב לעזקה : קול מבישר ואומר אל תוסף .
 פי אפס יין אומר שומר הקס : רעדה אחותם פשמוע הפרדות
 בלים וריקים . בוקה ומבוקה כמו בוקים בוקים . שבת משוש
 לבנו ונדה . כי נביט בית האצר והנה חשך ואפיקה : תלזות עוד
 עינינו לתקפת השנה : נפן בוקב כי ישוב לפרוח בשושנה :
 ידצה שרתות עמך אשר דם ענבים קה מזה יחד עשיר ואביון בשוע
 כנבנה : לקחו היום לאכלם השוק והחנות והיה פעם כפחן כמזה
 בן מזה : מחר יהיה כיום הזה : אחר יין ישן ונושן כל אחד דורש : על
 דתנו לא יחוש : פן יעני או יורש מים כי יביאו על השלחן . רק רע

סליחות לפורים

עלינו חורש. כלה גרש יגרש. קום רר מהר מזה. מחר : חק הוא
 לישראל דהשתכר איש בתוך אהליו. ואם מקד הוא מערכו יעביו
 בק אשר לו וכדים מלא נפת יעל בנורו גביעות ואששים יצנו
 מימינו ומשמאלו מזה אחד ומזה : מחר : ירצה : מיני מטעמים לא
 תחסד למען ספות הרקע ויין ותירוש לשתות קבנע היום חובה אחד
 טוב לבקר אשר נזרקה בו שיבה נזלים מן לבנון מדוד והבא אשר
 יאמר עליז כי הוא זה : מחר : ירצה : כל היום וכל הלילה אוכלים
 ושותים ודוגנים תפנוקי מעדנים וכל מיני תענוגים מביאים על
 השלחן לעמת הצנים : בשר ודגים גם את זה לעמת זה. מחר.
 ירצה : תודים ובני יונה. פרים ובני בקר מן הבא על השלחן לא
 יחזיר מסנו עד הבוקר נתח טוב וכתף בכלהו לא יזקר ובין טוב
 לדע יבקר השמנה הוא אם זה : מחר : ירצה : תירוש יקב שקנים
 ומיני מגדים דהמם. אם במתערות ימצא תיין יבערו באשר יבער הנגל
 עד תומם רישם ועמדם ישכחו ולא יזכר דודש דמם. אזדעתם יסכל
 ולבם כל עמם דדעת מה זה ועל מה זה : מחר יתה האות הזה :

ירצה : יעבור ובר :

עקרה ע"פ א"ב

אך זה פרי גפן אדרת. בלב שותיו כאש בוערת ובפניהם פרמות
 בתרת ותיה דהם למשמרת עד הבוקר : בוקר יתנו שיר ושבח.
 לאשר המציא אותנו רוח. ונפל בדינו צר הנזבח. וכל העם קוראים
 על הזבח. את הכבש האחד תעשה בבוקר. בוקר לובשים בגדים
 געיים. יאמר קח נא גרמי העזים ועשה מטעמים. וכל היום שותים
 יינות מבושמים ולא ילין מבשר ובה השלמים עד הבוקר : בוקר
 יאמר איש לרעהו נשמח באהבת ידיים. בירוח והצלח עמד ליתורים
 תהה תיין ותדבש מזעדים לכה נרצה דודים. עד הבוקר : בוקר

סליחות לפורים

שמחים בקול רנה וצהלה. דעה חדות וגיזה ויתעלוו בה כל הלילה.
עד אור הבוקר. בוקר נאספו יחד משפחה: משפחה להתעלו
באהבים. סעודה לאכול לביבות להמניות וכעבים. ויין פמים
בששון שאבים. ושותים כל הלילה עד שפניהם מצהיכים. ולא
יזיזו ממנו עד הבוקר: ויעבור הכוס וכו'.

אמנות

אשף בוס ענבים בחיכי. ושבח הין ערפה אניד בחיפי. פי לכל
שותיה מאד תמתקי פי בוצאה מצא חיים חיים עושר וכבוד
יתמוד. מעשיר לרש ומגביה לנמוך: מרחיב לב ודנפש נבאה
יתמוד. פי ממנו תוצאות חיים: חיים הוא למחזיקים בו. וכל יוסף
איש לשנות ימשוך לבו. וכמי תרחן דרוב יניהם אל קרבו. ויאמר
נבלעם כשאור חיים: חיים הוא לכל פשר שקוי לעצמות. יתן שינה
לעין ולעפעף תנומות. הירד הירד ישמע ורפת המהומות. כל
בואיו לא ישובו ולא ישיגון ארחות חיים: שובע שמחות אתו
מלאים. מכות ברי חמלה גם חנם ירבה פצעים. אליו יאספו עדרי
פעלי אספות עליו יכרו רעים. תגביעות בידם וזו לזו קוראים.
ועונים לברכה ולחיים: ויעבור הכוס על שוליו וקרא כל וכו'.

ספרון כנור

וגשכת כל ערת בני ישראל והגר הגר בהוכם כי לכל העם בשננה ככתוב גם אלה ביין שנו:
פי הנה בחומר ביד היוצר. ברצותו מרחיב וברצותו מקצר. פן
אנחנו היום פדורך בנת וענבים בוצר: לין הפט ואלתפן לאוצר:
פי הנה בספינה ביד רב החובל. ברצותו אחר וברצותו מובל. פן
אנחנו היום פשובב פראש תפל: לין הבט: כי הנה:
פי הנה פגרון ביד החרש. ברצותו דבק לאור וברצותו פרש פן
אנחנו היום שותים עשיר ורש: לין הבט: כי הנה.

סליחות לפורים

(ספר מנכח סולין)

כִּי הִנֵּה בְּכֶסֶף בְּיַד הַצֹּרֶךְ בְּרָצוֹהוּ מִסַּכְסָג וּבְרָצוֹתוֹ מַצְרָה . בֵּן אֲנַחְנוּ
הַיּוֹם שְׁׁוֹתִים יַיִן שָׂרָף . לֵינן חֲבֹט : כִּי הִנֵּה :

כִּי הִנֵּה כְּעֵנִי הַמִּתְפַּךְ בַּחֲרָה . בְּרָצוֹתוֹ אוֹפָה וּבְרָצוֹתוֹ מְסִירָה . בֵּן
הַכּוֹס בְּיָדֵינוּ נִתְפַּוֵּךְ בְּמַהֲפַכַת סְדוֹם וְעֵמֶנְיָה : לֵינן חֲבֹט : כִּי הִנֵּה :
כִּי הִנֵּה כַּבִּפְנוֹרָה בְּרֹאשׁ הַתְּאֵנָה . בְּעוֹרָה בְּכַף אִישׁ יִבְלַעְנָה . בֵּן הַכּוֹס
בְּיָדֵינוּ הַתְּעִיף עֵינֵיךָ בָּהּ וְאִינָנָה : לֵינן חֲבֹט וְאֵלֶּת פֶּן לֹאֲצֹר : כִּי הִנֵּה :

ויעבור הכוס על סולין ויקרא וגו' . ס"ד א"כ כלה קולוס הלן סין מלוי אל זכ :

אֲמַנָם בֵּן . הֵינן סוֹכֵן . בָּנוּ : בּוֹעֵר נִחַלֵּת . פֶּאֶשׁ אוֹכֵלֵת לְבָבֵינוּ : גִּדֵּר
נְתִיבוֹת וְצָרוֹ הִרְחִיבוֹת בְּעַדֵּינוּ . דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל נְתִיב מֵאִשָּׁר . לֹא
מִצָּאֵנוּ : הֵן כְּעוֹרִים וְכַסְנוֹרִים מִשְׁלֹשָׁנוּ : חֲשֵׁךְ הַשָּׁמֶשׁ . שֹׁאֵה וְאִמֵּשׁ
בְּעַדֵּינוּ מָרֶם נִקְךְ בְּרִשְׁתִּי שְׁלַח בְּרַסְלֵינוּ : יִמְעָדוּ אֲשׁוּרִים . בָּמוֹ
אֲסוּרִים . רַגְלֵינוּ : בָּלָה הַחוֹן וְכַח וְאוֹן . אֵין בָּנוּ : לְעֵדוֹעֵלָה . וְכַמוֹ פֶּרֶג .
לְשׁוֹנֵנוּ מִי יִתֵּן . וְמִי הַיִּשְׁמֵן הַקָּאֵנוּ : נִחְרִי נוֹפֶת פֶּאֶשׁ הַנֶּפֶת קֶרֶפֶנוּ
סוֹפָה וְסֵעֵר וְכַמוֹ שָׁעֵר . בְּמַגִּינוּ : עֲשִׂיר וְרֶשׁ סְבוּכִי רֹאשׁ בָּלָנוּ : פּוֹר
הָמָן פָּחִים טָמֵן לְרַגְלֵינוּ : צִבֵּעַ יַיִן . הַכְּלִיל עֵין . בְּפָגִינוּ : קוֹד צוֹחָה :
רוֹן וְשִׁמְחָה כִּי הַשְׁפָּרְנוּ : רַעִשׁ וְרַעְדָה . וּמַעֲדָה . אֲשִׁרֵינוּ : שֹׁאֵן
שְׁבוֹר . וְכַמוֹ בְּסִקּוֹר . הַחֲוִינוּ : הַנּוֹמָה וְאִפְלָה . עֲלֵינוּ נִפְלָה וְנִרְדָּמָנוּ :

ויעבור הכוס על פנו ויקרא בו' :

קָאט וְלֹא בַּחֲפֹזִין . לְשָׁהוֹת וְגַם לִזְזוֹן .

לְשׁוֹבֵעַ וְלֹא קְרוֹן . הַיּוֹם גִּדֵּרֵשׁ :

אֲפֹד מֵאֵז לְשָׁתוֹת הַיּוֹם . בְּעוֹזֵי יִשְׁעוֹהָ יוֹם . גִּיל סְפוֹת בְּמִצְוֵת אֲפִדִּים .
דֶּין דְּבָבֵינוּ לִילָה וַיּוֹם : הַדֵּר הוֹסֵן יִשְׁעֵנוּ מִתְּנִים . וְתִיקִי מַעַשׁ
וּבְמִצְוֹת מוֹזִינִים . זִבַּח וְנִסְכִּים לְרֹב מִבְּנִים . הַדִּים בְּשִׁמְחָה
וְאוֹכֵלִים לְמַעַרְנִים : טַחִי רֶקֶח לְפָנֵיהֶם מִתּוֹחִים . יַיִן וְדִבֵּשׁ הַסֶּךְ

סליחות לפורים

נִסְכִּים . בְּלֵיל צִלֵּי תַמִּימִים וְנִתְחִים . לָחֶם רֵב וּשְׂמָנִים מְמֻחִים :
מַעֲשֵׂה מִרְחֶשֶׁת יִבְתְּרוֹ לְבִתָּרִים . נוֹפֶת בְּשֹׂאוֹן מִים בְּפִירִים . סוּבָאִים
עַד פְּנִיהֶם צְהִירִים . עֵינֵיהֶם בְּשֹׁחַר פָּרוֹם בְּדָרִים : פָּרִים וּבְנֵי בָקָר
אוֹכְלִים . צִלֵּי אֵשׁ וַיִּינְדְּרִים . קוֹד דְּצֶה וְחִדְהָ מִגְדִּילִים . רְנָה וְצַחֲלָה
וּמַחֲלִילִים בְּחִלִּילִים : שִׁשּׁוֹן וּשְׂמֻחַת הַלֵּילָה מְעוֹתָדִים : תֹּאבִים לֶאֱכֹל
וּבְלֶם חֲדִים . אֲכַלוּ שְׂתוּ וּשְׁכְּרוּ דוֹדִים . בִּירוּחַ וְהַצֶּלֶת עֲמֵד לִיהוּדִים .

ויעבור הכוס גו' :

זֶה אֵל זֶה שׁוֹאֵלִים . זֶה אֵל זֶה מְמַלֵּים . אֵיה פָּרִים וְאֵילִים : אוֹכְלִים .
רְשׁוּתִים מְשִׁתְּנָעִים וּמַתְקוּלִים :

לְאוֹכְלֵי לִבִּיבוֹת . וּפְנִיהֶם צְרוּבוֹת . גְּרוֹשׁ וּבְרוּךְ :

אוֹחֲזֵי כוֹסוֹת . וְאוֹחֲבֵי אִשִּׁישׁוֹת . אוֹמְרִים גְּרוֹשׁ :

בְּפִיהֶם מְעַנְנוֹת וּלְפִנֵּיהֶם מְגַדְנוֹת . אוֹמְרִים בְּרוּךְ :

גִּבּוֹרִים לְשִׁתּוֹת . כְּתוּת כְּתוּת . אֵי :

דוֹרְשִׁים בְּבָשָׂר . אֵיזָה הַיִּבְשָׁר . אֵי :

הַיִּכְד שׁוֹאֲגִים . וַיִּין מִחֲגִים . אֵי :

וְאוֹכְלֵי מִשְׂמָנִים . דְּשָׁנִים וְהַעֲנָנִים . אֵי :

זוֹמְרֵי וּמִירוֹת . וְהוֹנֵי שִׁירוֹת . אֵי :

חֲבִלֵּי עֵינַיִם . לֵב בֶּן שְׁנַיִם . אֵי :

מוֹרְפִים בְּכַפָּם . בּוֹעֵת אָפֶם . אֵי :

יּוֹשְׁבֵי שְׁלֵחָנוֹת . וּבְפִיהֶם רְנָנוֹת : אֵי :

כּוֹסוֹת וּבְדִים . בְּיָדָם נִצְמָדִים : אֵי :

לוֹבְשֵׁי גָבְרִים . וְהֵם מִתְנַפְּרִים : אֵי :

נִפְשָׁם שׁוֹקֵקָה . חֵב חֵב בְּעֹלָקָה . אֵי :

סוּבָאִים וּזוֹלָלִים . וּמַחֲלִים בְּחִלִּילִים . אֵי :

סליחות לפורים

- פְּנִיָּהֶם כְּשֶׁרָפִים . פְּחִיזֹת טוֹרָפִים . א"נ :
- צְלוּם מִמָּחִים . רַפְּיָהֶם מִתּוֹחִים . א"ב :
- קָרַבָם נְפוּחַ . וּפִיהֶם פְּתוּחַ . א"נ :
- רִוּדִים בָּעַם . לְטַעוֹם טַעַם . א"ב :
- שְׁרוּפֵי קִבּוּת . כָּאֵשׁ שִׁלְהִבּוּת . א"נ :
- תִּזְכְּכִי קַעְרוֹת . הַיָּעִים וְהַסִּירוֹת . אומרים בְּרוּךְ :

לְאוֹכְלֵי לֶבִיכּוֹת . וּפְנִיָּהֶם צְרוּכּוֹת . גְּדוּשׁ וּבְרוּךְ :

אֵלֶּה הַמִּלָּךְ בְּמִסְכּוֹ שֶׁנִּלְתּוּ דִּבְרֵי אֶרּוּמָה . בְּעִטָּה בּוֹ וּבְחִדּוּפָה פְּנִי
הַכְּלִימָה . גִּזְרָה יֵצֵאָה מִלְּפָנָיו כְּמִים לְשִׁפּוֹךְ דָּמָה : דַּת נִתַּן
לְבַקֵּשׁ אִשָּׁה לְנִסְיָכָה . תְּרֻסָּה נִשְׁאַחַ חֵן בְּעֵינָיו וְתַחַת וְשִׁתִּי הַמְּלִיכָה
וּבִאֲהָבָתָהּ שָׁגָה וְחִמְתּוּ שְׂכָכָה : וְדִי הִירָבָא שֶׁרָגְדוּ הַמִּלָּךְ מִכָּל
שָׂרִים וְעַבְדִּים . דִּשְׁכַּב לְאַבְדֹּרַע הַיְּהוּדִים . טָף וְנִשִּׁים בְּיוֹם אֶחָד
זָקְנִים וְיָלְדִים יְמִינֵי חֶסֶד כָּלִיל יִחְלֹף מְרוֹם נִגְזְרָה . בְּגַם הַיְּהוּדִים
לְחַחוֹת פְּנֵי נִזְרָא לְהַצִּיר מַלְכוּת שְׁקָדָה תְּרֻסָּה בְּנִפְשׁ מָרָה : מַלְכָּה
בְּרִאוּתָהּ אוֹתָהּ בְּחִצְרָה עֲצוּרָה . נָם מָה לָּךְ אֶסְתֵּר עֲטוּף בְּצִדָּה . סִדְרָה
בְּחִילָה בְּנִפְשׁ מָרָה וְחִפְצָה הַסְתִּירָה . עֲרֻכָּה מִשְׁתַּח פְּעֻמִּים וְהַכִּינָה :
פָּתִים לְרַגְלֵי הַצּוֹרֵר הַטְּמוּנָה . צוֹרֵר לְבָדוּ עִם הַמִּלָּךְ הַזְּמִינָה : קוֹלָה
נִתְּנָה שֵׁם בְּדִמְעָה . רֵאשִׁית צֶר וְאוֹיֵב זָמַם וְהַרְוֹג עָמִי בְּעֶרְמָה . שְׁמִם
הַמִּלָּךְ כְּשֶׁמָּעוּ וְיִמְלֹא חֵימָה : תּוֹאֵר פְּנֵי הַצּוֹרֵר מִשְׁחֹר אָפֵר . רֵאשִׁית
רָעָד וּלְפָנָיו הַמִּלָּכָה הַתְּנַפֵּר : הַמִּלָּךְ בְּשׁוּבוֹ מִבֵּיתָן וְהָמָן עַל הַמִּטָּה
נִפְרִי : וְיִקְעוּף הַמִּלָּךְ מֵאוֹד וְחִמְתּוּ נִתְכָּה . דִּבְרֵי אֱלֹהֵי בְּחִימָה שְׁפוּכָה :
חֲנֻם עָמִי בְּבֵית הַכְּבוֹשׁ אֵת הַמִּלָּכָה : לֹא כִילָה עוֹד לְדַבֵּר וְהִנֵּה
חֲרִבּוּנָה . רִגְדִּי לְמִלָּךְ כִּי עֵץ בָּנָה . בְּעַבּוֹר מִרְדְּכִי אִישׁ אֲמוּנָה חִיִּישׁ
לְתַלּוֹתָהּ עָלָיו צִוָּה בְּרֵי הַמִּלָּה : וְדוֹן לְבוֹהוּשָׁם לוֹ רַמְעֵי מַפְלָה קִיחַ

סליחות לפורים

ערת ישורן יצאו לאור מאפילת : אירור תמן שמו אבד ואמלל
מירדכי ברוך שמו בפני ישרים מהלל . צהלים ושמחים כלנו
בקריתא המגילה :

יום פורים זה הוכן לשמחה ומשתה בי ראש מבית רשע מרצה .
על בן ואכפת ושבעת ושמחת : כי אדם אין בארץ אשר יעשה
פורים ולא ישתה :

יום פורים זה . אורה שישון ושמחה ליהודים . חללים הבו אויביהם
והאבירים . על בן נהיה כלנו עתידים : סעודה לערוך במאכל
ובמשתה : כי אדם וגו' :

יום פורים זה . בפועל כפיו רשע נקש . טמן פחים כרגלינו וחיו
לו קמקש על בן נאכל הכל באכול אש קש . עלה געלה וין
מרתית דיומא . כי אדם :

יום פורים זה . געז צחן תמורת זר ראשו נשפך . יקר וגדולה אשר
חפץ על ימיני נחפך : על בן גריק היום כל בד וסד פיגו נמלא
במאכל ובמשתה . כי אדם :

יום פורים זה . דת נתן לשמוח בלב חרים . פימים אשר נחו בקם
היהודים . על בן נתעלם באהבים ונרזה דודים צלי נאכל וין
נשתה . כי אדם :

יום פורים זה . העביר המקד טבעתו ומירדכי נתנו . לכתוב על
היהודים כמזב בעינו עד בן מגדים יאכזז איש ברצונו קדוי
וכרמך וין משתה : כי אדם :

יום פורים זה . ויפו היהודים בכר אויביהם . מבת חרב חרן ואכרן
עשו בשונאיהם על בן מיני מגדים לאימוש מפיהם רש ושוע
יחד מקפים במשתה . כי אדם :

סליחות לפורים

יום פורים זה יום נכבד ודורש טוב לעמו. נודע ביהודה וב ישראל
נחל שמו על כן נשתה יין אשר טוב מעמו תקר נפשינו מרשן
מאכל ומשתה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה פרים ויא ישתה :

אמת מה נתעב ונאלח היה מראה המן פתולותיו על העץ אשר הכין
אל מרדכי גבוה חמשים אמה :

באורם בבירה	בראה הקן	מקורי עבבית	ג
פגנר עדים	מראה הקן	בשעיר עזאזל	מיה
פגנר בבית	מיה	בזבל באשפה	מיה
בזמן שרה	מיה	במטף במקטרים	מיה
בזמן ברחצה	מיה	בכדב כת	מיה
בזמן יבש	מיה	במכה סרוה	מיה
בזמן פסח	מיה	בסוף מאוס	מיה
בזמן צואה	מיה	בזעזע מקצרת	מיה
בזמן נחש	מיה	בראש ורענה	מיה
בזמן סופס	מיה	בתולה על עץ	מיה

מן כל אלה בדידות העין על פגנר. והמן תקה ביהדותיה דורו, ראוי ושמח. אשר עין ראקה
הי אלה הלא למשפט און תאבה נפשנו :

אשר עין ראקה אסתר לבוש מלכות הלא למשפט און תאבה נפשנו :

א ע ר	בבואת זה הקנה	ה לא תנ	א ע ר	קרדכי רוכב	ה לא תנ
א ע ר	נחל ויהודים	ה לא תנ	א ע ר	נחל לביתו	ה לא תנ
א ע ר	דורש טוב לעמו	ה לא תנ	א ע ר	סוס נחל	ה לא תנ
א ע ר	הקן תלוי	ה לא תנ	א ע ר	עשרת בני הקן	ה לא תנ
א ע ר	נחל ויהודים	ה לא תנ	א ע ר	פגנרם תלוי	ה לא תנ
א ע ר	חרכיקה הקרים	ה לא תנ	א ע ר	צורר אכל	ה לא תנ
א ע ר	מבעת הקרן	ה לא תנ	א ע ר	הא לא תנ	ה לא תנ
א ע ר	בזמן צפסר	ה לא תנ	א ע ר	מקדח וקד	ה לא תנ
א ע ר	לבוש מקדח	ה לא תנ	א ע ר	תקפו ונברתו	ה לא תנ

ומערתה אין קנו לא אחשורש המלך ולא בנותן ותרש לא גאות
רשע ולא דלקת עגי. לא המן הרשע ולא ושתה המלכה.

לא ורש ארוה. ולא חרכיקה הקרים. לא מבעת המלך ולא יין
משתה לא פתר מוכה. ולא לבוש מלכות: לא סוס המלך. ולא

סליחות לפורים

עשרת אלפים: לא פרשנך תא ודלפון ולא צורר החיילים לא קרן
נשתי ולא רצוי קדוב אהיו לא ישר ואדמתא ולא תרשיש ומרס:
ומעת חסרנו כל אלה הנח כהיום הזה:

ה' ייח' פלנו שגינו בשכר גדולינו וקמננו רנה' שא לשונינו קור
שמחה וקשון בארמנותינו צהלה בחוצותינו פרים ובני בן
מאכלינו: עגלים פמומים ברותינו סובאים וזוללים היינו נופת
חצוה מעמינו מרפדים רבדנו ערשינו לבושי מכלול פלנו כל היום
וכל הלילה לא יחשה פנינו ינות מבושמים סבאינו מפי נופת
מעמינו חסרת השיר נדלנו. ומירות ושירות נחלתנו: הידר נקרא
בנערינו וכן קננו. נגים ובשר על שלחנו נדיים צללים בכל תנורינו.
ברפורים אבוסים בכל חמנו: אורה ישון ושמחה בכל נבולינו:
פתח קנו שער. בעת נעילת שער. מצא ונדש:

ג' ו' נוסח חל' נוסחים קדש סופס סלה:

הדילה תפנה. הדרה יבא ויפנה. גבואה שעריה:

ויעביר הכוס בר ויקרא

העיר המרחק פתח ואצד המיב לנו תפתח והשיאנו אל מעמינו:

שערי חן פתח הפתח החללי עין: שערי נופת סתרה תפתח: לפניכם בתופת. שערי
אנחים סתרה תפתח לריביתם נלוים: שערי תפוצים סתרה תפתח לשערים ושערים
שער לביבות סתרה תפתח למתחשש כסדיבית נכרי ופניהם צוהבות

ויעביר הכוס על שוליו ויקרא בו

שלוש עשרי מדות בפעם אחד

והיה כגור ונכל ויין משתיהם ג' פעמים

הרחב פיה ומלאהו ו' פעמים

לשנה הבאה בבלים נדום ג':

שתיה נחלה